รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

"ครึ่งล้านกับบ้านทรงไทย ความงามที่เป็นอมตะ". WEEKEND (19-20 มิถุนายน 2536) : 46-47.

"จุดขายโครงการจัดสรรกับงานสถาปัตย์". วัฏจักรรายวัน (22 กรกฎาคม 2538) : 8.

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. "แต่งเรือนไทย". ภาษาและหนังสือ ปีที่ 6 (ธันวาคม 2512) : 45-57.

ชัชวาลย์ วัฒนบรรจง. "บ้านทรงไทย" : ปัจจุบันคนรวยเท่านั้นที่มีสิทธิ์อยู่. กรุงเทพธุรกิจ - รายวัน. (17 สิงหาคม 2537) : 3, 5.

ชาญวุฒิ วรวรรณ, มรว. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม - ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2537.

โชติ กัลยาณมิตร. ลักษณะไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ตรึงใจ บูรณสมภพ. "บ้านไทยกับการจัดพื้นที่ว่างตามสภาพแวดล้อม". อาษา (กรกฎาคม 2537) : 67-71.

_____. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2537.

ธนิต จินดาวณิค. อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2537.

ธานินทร์ เลิศนครินทร์. กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดีไซน์เพลส จำกัด. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2537.

นุกูล ชมภูนิช. บ้านไทยคือเอกลักษณ์ของชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : กรุงสยาม- การพิมพ์, 2527. (เอกสารเผยแพร่วัฒนธรรมเรื่องบ้านไทยของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด นครปฐม วิทยาลัยครูนครปฐม).

_____. บ้านไทยเอกลักษณ์ของชาติ. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน- สโตร์, 2530.

แน่งน้อย ศักดิ์ศรี, มรว. หญิง. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตย - กรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2537.

บัณฑิต จุลาสัย. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2537.

"บ้านทรงไทย ทางเลือกทรงคุณค่า". WEEKEND (12-13 ธันวาคม 2535) : 37-38.

"บ้านทรงไทย หืดขึ้นคอ พลิกกลยุทธ์ล่อใจลูกค้าเศรษฐี". ผู้จัดการรายสัปดาห์ (7-13 กุมภาพันธ์ 2537) : 36.

ปิยะ เจริญจรัสกุล. กรรมการผู้จัดการ บริษัทบ้านทรงไทย จำกัด. สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2537.

ผุสดี ทิพทัส. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬา - ลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2537.

_____. และมานพ พงศทัต. บ้านในกรุงเทพ : รูปแบบและการเปลี่ยนแปลงในรอบ 200 ปี (พ.ศ. 2325-2525). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

พิภพ สุนทรสมัย และคนอื่น ๆ. การอนุรักษ์เรือนไทยชนบทภาคกลาง ปี พุทธศักราช 2532-2533 กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2534.

ไพรัช พงษ์พานิชอักษร. กรรมการผู้จัดการ บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด. สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2537.

ภิญโญ สุวรรณคีรี. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬากรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2537.

_____. "อยู่เย็นอยู่สบายในเรือนไทย". อ้างถึงใน อาษา (พฤษภาคม - มิถุนายน 2538) : 98.

"เรือนไทยกับชีวิตและจิตวิญญาณ". ผู้จัดการพร็อพเพอร์ตี้รายสัปดาห์ (10-16 เมษายน 2538) : 44-45.

ฤทัย ใจจงรัก. เรือนไทยเดิม. กรุงเทพมหานคร : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย - ศิลปากร, 2518.

_____. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬา - ลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2537.

ลิขิต ศิริโชติ. อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยี การเกษตร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. สัมภาษณ์, 30 กันยายน 2537.

วนิดา พึ่งสุนทร. อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย- ศิลปากร. สัมภาษณ์, 28 กันยายน 2537.

วัลดา จุฬาวัฒนทล. อ้างถึงใน ปฏิคม พลับพลึง และ ธีรสานต์ จูงหัตถการสาธิต. "วัฒนธรรมหล่อหลอมพฤติกรรมผู้บริโภคไทยยุคหน้า". คู่แข่ง ปีที่ 11 (กุมภาพันธ์ 2534) : 243-253.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. "ปัญหาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม". อาษา ปีที่ 12 (เมษายน 2529) : 74-79.

_____. ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 16 กันยายน 2537.

_____. กอบกุล อินทรวิจิตร, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และวีระ อินพันทัง. พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป, 2536.

วีระ อินพันทัง. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2537.

ศรีศักร วัลลิโภดม. เรือนไทย บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : กองประชาสัมพันธ์ การเคหะแห่งชาติ, 2537.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์, ศุภร เสรีรัตน์ และ องอาจ ปทะวานิช. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2538.

"สถาปัตยกรรมไทย นับวันจะล้มหายตายจาก". ไทยรัฐ (15 มีนาคม 2537) : 8.

สน สีมาตรัง. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประยุกต์ศิลป์ศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหา - วิทยาลัย ศิลปากร. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2537.

สมคิด จิระทัศนกุล. อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 27 กันยายน 2537.

สมพงษ์ สงค์ประเสริฐ. กรรมการผู้จัดการ บริษัทบ้านชนบท จำกัด. สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2538.

สมภพ ภิรมย์, น.อ. บ้านไทยภาคกลาง. พระนคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2512.

_____. คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ศิลปินแห่งชาติราชบัณฑิต. สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2537.

สันติ ฉันทวิลาสวงศ์. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2537.

สำรวย สุขรวยเจริญ. ผู้จัดการและเจ้าของ บริษัท ส. รวยเจริญ จำกัด. สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2538.

"สืบวิญญาณบ้านไทยในยุคไฮเทค คนไทยไม่ได้ไร้ราก แต่ไม่มีสอนในคณะสถาปัตย์ฯ". WEEKEND (15-16 พฤษภาคม 2536) : 45-47.

สุนทร บุญญาธิการ. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2537.

สุปรีชา หิรัญโร. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2537.

เสนอ นิลเดช. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 27 กันยายน 2537.

เสรี วงศ์มณฑา. อ้างถึงใน ปฏิคม พลับพลึง และธีระสานต์ จูงหัตการสาธิต. "วัฒนธรรมหล่อหลอมพฤติกรรมผู้บริโภคไทยยุคหน้า". คู่แข่ง ปีที่ 11 (กุมภาพันธ์ 2534) : 243-253.

แสงอรุณ รัตกสิกร. "การอยู่ในบ้านแบบไทยเดิม". ใน แสงอรุณ 2. หน้า 75-81. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2524.

_____. "อยู่บ้านไทย". ใน แสงอรุณ 2. หน้า 82-87. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2524.

"หมู่บ้านผลิตบ้านเรือนไทย". ARCHITECTURE & DESIGN ฉบับที่ 9 : 79-82.

อนุวิทย์ เจริญศุภกุล. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2537.

อรศิริ ปาณินทร์. ศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 23 กันยายน 2537.

อัน นิมมานเหมินทร์. อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2537.

อุทุมพร จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ภาคผนวก ก

ความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับเรือนไทย

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับเรือนไทย ซึ่งรวบรวมและสรุปความมาจากการสัมภาษณ์นักวิชาการทางสถาปัตยกรรม และเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการแสวงหาแนวทางอนุรักษ์ ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมทางด้านนี้ การสัมภาษณ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับเรือนไทยในอดีต และสถานการณ์ของเรือนไทยในปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคตและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม โดยมีคำถามทั้งหมด 6 ข้อคือ

1. คุณค่าของเรือนไทยคืออะไร
2. ความไม่เหมาะสมของเรือนไทยแบบดั้งเดิมกับสภาพปัจจุบันมีอะไรบ้าง
3. สาเหตุที่คนไทยปัจจุบันไม่นิยมสร้างเรือนไทยเป็นที่พักอาศัยคืออะไร
4. การพัฒนาเรือนไทยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันกับความเป็นไปได้ที่เรือนไทยจะได้รับความนิยม
5. รูปแบบของเรือนไทย ที่มีแนวโน้มจะได้รับการยอมรับจากคนไทย และสมควรที่จะนำมาพัฒนาต่อไปควรมีลักษณะอย่างไร
6. ลักษณะความเป็นไทยของเรือนไทยที่ควรเก็บรักษาไว้คืออะไร

ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเรือนไทย จำนวน 22 ท่าน (รายชื่อนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวปรากฏอยู่ในภาคผนวก) ในประเด็นทั้ง 6 ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังนี้คือ

<u>คุณค่าของเรือนไทยคืออะไร</u>

สำหรับประเด็นนี้เป็นการพิจารณาข้อดี หรือ คุณค่าของเรือนไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตโดยไม่คำนึงถึงยุคสมัย หรือ ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน แต่มุ่งเน้นเฉพาะสถาปัตยกรรมไทยภาคกลางเท่านั้น ซึ่งมีเหตุผลมาจากสิ่งแวดล้อม 5 ประการคือ

1. ภูมิศาสตร์
2. ภูมิอากาศ
3. สภาพสังคม วิถีชีวิตความเป็นอยู่
4. วัสดุ และเทคโนโลยี
5. คติ ความเชื่อ ศาสนา

คุณค่าของเรือนไทย เมื่อพิจารณาจากสภาพแวดล้อม ทั้ง 5 ประการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านภูมิศาสตร์

เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ลุ่ม ใกล้แหล่งน้ำ เหมาะแก่การเพาะปลูก ชุมชนของไทยจึงเป็นชุมชนแบบเกษตรกรรม ต้องอาศัยน้ำเป็นหลัก บ้านเรือนทั่วไปจึงมักจะตั้งอยู่ตามลุ่มน้ำ ดังนั้นเมื่อถึงฤดูน้ำหลาก น้ำจะท่วมพื้นดินไร่นา เรือนไทยจึงต้องยกใต้ถุนสูง เพื่อให้พ้นจากน้ำท่วมและสัตว์ร้าย ทำให้สามารถใช้ชีวิตอยู่บนบ้านได้ตามปกติ เป็นคุณค่าที่เกิดจากเหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์

2. ด้านภูมิอากาศ

เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเขตร้อนชื้น อุณหภูมิสูงมากในเวลากลางวัน และมีความชื้นสูง บ้านจึงจำเป็นต้องมีการระบายอากาศที่ดีตลอดเวลา นอกจากนั้นยังต้องแก้ปัญหาเรื่องการป้องกันความร้อน การกันแดดกันฝน จึงเป็นเหตุที่ทำให้เรือนไทยมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ

2.1 หลังคาทรงสูงชัน เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความร้อนที่มากระทบหลังคา เนื่องจากทรงหลังคาสูงจะมี VOLUME มาก ทำให้ความร้อนถ่ายเทลงมายังบริเวณห้องได้ช้า อีกทั้งการที่มีมุมหลังคาชันมากก็เพื่อระบายน้ำฝนออกจากหลังคาได้อย่างรวดเร็ว เพราะวัสดุมุงหลังคาสมัยก่อนได้แก่ จาก แฝก กระเบื้อง ดินเผา เหล่านี้มีขนาดเล็กง่ายต่อการรั่วซึม จึงควรทำให้น้ำฝนไหลได้โดยเร็วที่สุด

2.2 ชายคายื่นยาวโดยรอบ แผ่คลุมตัวบ้านทุกด้าน เพื่อป้องกันแสงแดดอันร้อนแรงสาดส่องมาถูกผนัง นอกจากนั้นยังช่วยป้องกันฝนสาดเปียกฝาผนังเรือน และสาดเข้ายังตัวบ้านทางหน้าต่าง ที่จำเป็นต้องเปิดทิ้งไว้เพื่อระบายความร้อนอบอ้าวในขณะฝนตกด้วย ทำให้สามารถเปิดหน้าต่างไว้ได้ตลอดวัน เพื่อสะดวกในการถ่ายเทอากาศ

2.3 ปลูกต้นไม้ให้ร่มเงาแก่ตัวบ้าน ช่วยบรรเทาความร้อนจากแสงแดดที่แผดกล้า ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่มเย็น เพราะคนไทยชอบคำว่า "ร่มเย็น" ต่างจากทางตะวันตกซึ่งจะชอบคำว่า "อบอุ่น" มากกว่าเพราะของเขาเป็นเมืองหนาว แต่ประเทศไทยเป็นเมืองร้อนจึงไม่ต้องการความอบอุ่นอีก (อรศิริ ปาณินทร์, สัมภาษณ์ 23 กันยายน 2537)

การปลูกพันธ์ไม้ยืนต้นนี้ทำให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกได้สัมผัสกับธรรมชาติ และเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เป็นคุณค่าที่เกิดขึ้นทางจิตใจเมื่อได้สัมผัสกับเรือนไทย

3. ด้านสภาพสังคม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่

ชาวไทยในอดีตมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน โดยจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในไร่นาในเวลากลางวัน ครั้นพอตกค่ำจึงกลับมาพักผ่อนเก็บเครื่องไม้เครื่องมือ และรับประทานอาหารกันพร้อมหน้าทั้งครอบครัว ซึ่งการใช้ชีวิตลักษณะนี้ ทำให้เกิดลักษณะที่สำคัญของเรือนไทย 2 อย่าง คือ ใต้ถุนเรือน และนอกชาน

ใต้ถุนเรือน ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นถึงเหตุผลทางด้านภูมิอากาศว่าเรือนไทยยกใต้ถุนสูงเพื่อหนีน้ำท่วมและสัตว์ร้าย ประโยชน์ของใต้ถุนอีกประการหนึ่งที่สอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของคนไทยคือ ใช้เป็นที่พักผ่อนหลบแดดในเวลากลางวันเพื่อทำหัตถกรรม เลี้ยงสัตว์ และใช้เป็นที่เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร และพักวัวควาย ในเวลากลางคืน

นอกชาน เป็นพื้นที่โล่งแล่นเชื่อมระหว่างเรือนแต่ละหลัง ใช้เป็นลานกลางอเนกประสงค์ในชีวิตประจำวันของคนไทย นอกชานนี้ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง คือ

1. ใช้เป็นที่พักผ่อนในเวลาค่ำ เพื่อตั้งวงรับประทานอาหาร เป็นที่สำหรับสังสรรค์เสวนากันของคนในบ้าน ซึ่งในเวลาค่ำอากาศไม่ร้อน เหมาะที่จะขึ้นมานั่งรับลมกันบนเรือน นอกจากนั้นพื้นที่นอกชานนี้ยังใช้แทนพื้นดินเมื่อยามฤดูน้ำหลากท่วมพื้นดิน ก็สามารถขึ้นมาใช้สอยบนเรือนได้

2. ใช้เป็นที่ตากสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร

3. ใช้เป็นที่ตั้งกระถางปลูกไม้ประดับ เพื่อความสวยงามร่มรื่น

4. ในยามที่มีเทศกาลงานบุญงานกุศล จะใช้พื้นที่นอกชานเป็นพื้นทีส่วนกลางไว้เพื่อทำพิธีต่าง ๆ เช่น ทำบุญเลี้ยงพระ งานบวช งานแต่งงาน งานศพ โดยความร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างญาติและเพื่อนบ้านอย่างพร้อมเพรียง เพราะสังคมไทยเป็นสังคมแบบเครือญาติ ทุกคนในละแวกถิ่นฐานจะมีความรู้สึกผูกพันประดุจญาติพี่น้องกัน และเมื่อครอบครัวขยายมีการสร้างเรือนเพิ่มขึ้นต่อออกไป นอกชานก็จะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสานเรือนแต่ละหลังเข้าเป็นเรือนหมู่เสมือนเป็นการผูกพันคนในครอบครัวเข้าไว้ด้วยกัน อันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยอย่างหนึ่งที่สะท้อนออกมาทางสถาปัตยกรรม

นอกจากประโยชน์ในด้านหน้าที่ใช้สอยแล้ว นอกชานยังมีประโยชน์ในด้านของการระบายอากาศ เพราะเป็นพื้นที่โล่งกลางบ้าน อากาศถ่ายเทได้ดีทุกทิศทางไปยังห้องที่อยู่โดยรอบทำให้โปร่งสบายไม่อับทึบ

4. ด้านวัสดุและเทคโนโลยี่

เรือนไทยใช้วัสดุเป็นไม้ทั้งหมด เพราะในสมัยก่อนไม้มีมาก หาง่าย โดยเฉพาะไม้สักมีความทนทานอยู่ได้นานถึง 100 ปี นอกจากนั้นเนื้อไม้เป็นวัสดุที่ให้ผิวสัมผัสที่รู้สึกสบายคุ้นเคย เหมาะสมกับสภาพการอยู่อาศัยแบบไม่ใส่รองเท้า กิน นอน นั่งกับพื้น เนื่องจากผิวสัมผัสจะไม่กระด้าง นุ่มนวลกว่าพื้นผิวปูน หรือกระเบื้อง จึงเหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยที่สุด (ภิญโญ สุวรรณคีรี, สัมภาษณ์ 16 กันยายน 2537)

เรือนไทยถือได้ว่าเป็นโครงสร้างไม้ที่ดีที่สุดสำหรับยุคนั้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อนุวิทย์ เจริญศุภกุล, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2537) ส่วนคุณค่าในเชิงสถาปัตยกรรมเรือนไทยเป็นสถาปัตยกรรมของไม้อย่างแท้จริง เป็นโครงสร้างระบบ SKELETON (เสากับคาน) ใช้ไม้ได้ทุกส่วนของอาคาร เพราะไม้รับแรงได้ทุกรูปแบบ และดูเบา (อัน นิมมานเหมินทร์, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2537)

คุณค่าอีกประการหนึ่ง คือ เรือนไทยก่อสร้างด้วยระบบสำเร็จรูป (PREFABRICATION) คือทำเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ไว้แล้วนำมาประกอบกัน ทำให้เรือนไทยสร้างเสร็จได้ในวันเดียว และสามารถถอดออกมาแล้วย้ายไปประกอบใหม่ที่อื่นได้อีก โดยไม่ต้องใช้ตะปู แต่ใช้การเข้าเดือยแทน

นอกจากนั้น เรือนไทยยังมีขนาดที่สัมพันธ์กับมนุษย์ (HUMAN SCALE) และการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นขนาดของประตู หน้าต่าง การลดระดับพื้น ทำให้รู้สึกอบอุ่น ใกล้ชิด ไม่ถูกเทคโนโลยี่ข่ม (สน สีมาตรัง, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2537)

5. ด้านคติความเชื่อ ศาสนา

คนไทยนับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก พุทธศาสนาได้สร้างพื้นฐานในจิตใจคนไทยให้มีความเมตตาอารี ละทิ้งความเห็นแก่ตัว มีความสันโดษ เรียบง่าย ถ่อมตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ (ชาญวุฒิ วรวรรณ, มรว., สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2537) และอดกลั้น เหล่านี้เป็นคติธรรมทางพุทธศาสนาที่คนไทยยึดถือปฏิบัติ และสะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดในรูปลักษณ์ที่อยู่อาศัย เรือนไทยจะมีลักษณะที่อ่อนน้อมกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ข่มธรรมชาติ อันเป็นบุคคลิกลักษณะของคนไทยโดยแท้

คนไทยมีความเชื่อในเรื่องของธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชีวิต เรือนไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อนี้ คือ มีความเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ และคนไทยเชื่อว่า เรือนไทยอยู่แล้วครบธาตุ 4 คือ

ดิน หมายถึง อยู่บนพื้นดิน ได้สัมผัสพื้นดิน เท้าแตะพื้นดินได้

น้ำ หมายถึง อยู่ใกล้น้ำ ริมน้ำ หรือขุดบ่อน้ำในบริเวณบ้าน

ลม หมายถึง ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ตามธรรมชาติ

ไฟ หมายถึง ได้รับแสงแดด ใช้ตากสิ่งของได้ เช่น ฟูก ที่นอน หมอน ผ้าห่ม

เป็นการได้ธาตุทั้ง 4 มาจากธรรมชาติโดยไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี่ อันจะทำให้อายุยืนยาวกว่าคนในเมืองทุกวันนี้ ซึ่งมักจะเร่งรีบเร่าร้อน ห่างไกลธรรมชาติ (ฤทัย ใจจงรัก, สัมภาษณ์ 29 กันยายน 2537)

คนไทยนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผีสางเทวดา เจ้าที่เจ้าทาง เป็นสาเหตุให้ต้องมีหิ้งพระและศาลพระภูมิ รวมทั้งความเชื่อถือในเรื่องความเป็นสิริมงคล หรืออัปมงคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางทิศทางอาคาร การหันหัวนอน เป็นต้น

ความไม่เหมาะสมของเรือนไทยแบบดั้งเดิมกับสภาพปัจจุบันมีอะไรบ้าง

สำหรับประเด็นนี้เป็นการพิจารณาข้อด้อย หรือปัญหาของเรือนไทยในการนำมาใช้อยู่อาศัยในยุคนี้ โดยได้คำนึงถึงยุคสมัยและความเหมาะสมกับสภาพการใช้ชีวิตปัจจุบันของคนไทย นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิได้มองปัญหาที่เกิดขึ้น และหนทางปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียดของตัวสถาปัตยกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทั้งหมดนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้ คือ

1. ภูมิศาสตร์
2. สภาพสังคม เศรษฐกิจ
3. ภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม
4. วิถีชีวิตความเป็นอยู่
5. วัสดุและเทคโนโลยี

ปัญหาของเรือนไทยแบบดั้งเดิมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน พิจารณาตามสิ่งแวดล้อมทั้ง 5 ประการสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านภูมิศาสตร์

เนื่องจากเรือนไทยต้องยกพื้นใต้ถุนสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วม และใช้พื้นที่ใต้ถุนเพียงเพื่อเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ ทำงานหัตถกรรม หรือเลี้ยงสัตว์ บริเวณใต้ถุนจึงโล่งตลอด ไม่มีฝาผนัง เมื่อนำเรือนไทยมาใช้ในสมัยนี้จึงเกิดปัญหาในเรื่องของใต้ถุน ดังนี้ คือ

1.1 คนไทยปัจจุบันใช้ชีวิตอยู่ในที่ร่มมากขึ้นกว่าคนไทยในอดีต ภายในอาคารจึงจำเป็นต้องใช้พื้นที่เพื่อทำประโยชน์ได้เต็มที่ เรือนไทยแบบเดิมชั้นล่างที่เป็นใต้ถุนจะเสียพื้นที่เปล่า ปัญหาดังกล่าวนี้สามารถแก้ไขได้โดยกั้นเป็นห้องขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์ได้ โดยอาจจะใช้ผนังกระจกให้แลเห็นได้ตลอด เพื่อคงลักษณะของความโล่งไว้ รวมทั้งการกั้นผนังให้ลึกเข้าไปจากแนวเสาเพื่อให้แลเห็นเสาลอยเหมือนเดิม

1.2 ความสูงของใต้ถุนไม่เพียงพอสำหรับการเข้าไปใช้งานในยุคนี้ เนื่องจากใต้ถุนบริเวณนอกชานเตี้ยมาก เมื่อเดินลอดจะติดหัว บริเวณนี้สูงจากพื้นประมาณ 1.40 เมตรเท่านั้น การที่ออกแบบไว้เช่นนี้ก็เพื่อให้อากาศถ่ายเทไหลผ่านช่องที่เกิดจากการเปลี่ยนระดับขึ้น ปัญหาดังกล่าวนี้สามารถแก้ไขได้โดยการขุดเป็นพื้นลึกลงไปจากระดับดินปกติ จนมีความสูงพอที่จะเข้าไปใช้งานได้ โดยที่ไม่ต้องยกระดับพื้นชานเรือนขึ้นไป วิธีนี้ไม่ทำให้เสียสัดส่วนของรูปทรงเดิม ยามเมื่อมองจากภายนอก เรือนไทยของ มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็ใช้วิธีนี้เช่นกัน

1.3 พื้นชานเรือนของเดิมเป็นไม้ เวลาฝนตกน้ำฝนจะหยดลงมาที่ใต้ถุนผ่านร่องพื้นไม้ ถ้าชั้นล่างกั้นผนังใช้เป็นห้องจะทำให้เฉอะแฉะไม่สะดวกต่อการใช้งาน ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยเปลี่ยนพื้นชานเรือนเป็นพื้นปูน ปูกระเบื้อง เพื่อกันน้ำหยดลงมาที่ห้องชั้นล่าง

2. ด้านสภาพสังคมเศรษฐกิจ

การจะสร้างเรือนไทยเพื่ออยู่อาศัยต้องใช้พื้นที่มาก สมัยก่อนคนไทยปลูกเรือนขยายออกไปได้ไม่จำกัด เพราะมีที่ดินมาก เรือนไทยจึงมีสภาพเป็นเรือนหมู่กินอาณาบริเวณกว้างขวาง นอกจากตัวเรือนแล้วยังต้องมีสิ่งแวดล้อมประกอบ เช่น ต้นไม้ใหญ่ สวน สระน้ำ จึงจะได้บรรยากาศที่เป็นไทย

แต่ปัจจุบันที่ดินมีราคาแพงมากและหาไม่ค่อยได้ โดยเฉพาะในเมือง มีข้อจำกัดในการที่จะสร้างเรือนไทยหลายประการ ได้แก่ การที่ไม่มีที่ดินที่กว้างพอที่จะสร้างได้ และราคาที่ดินที่-

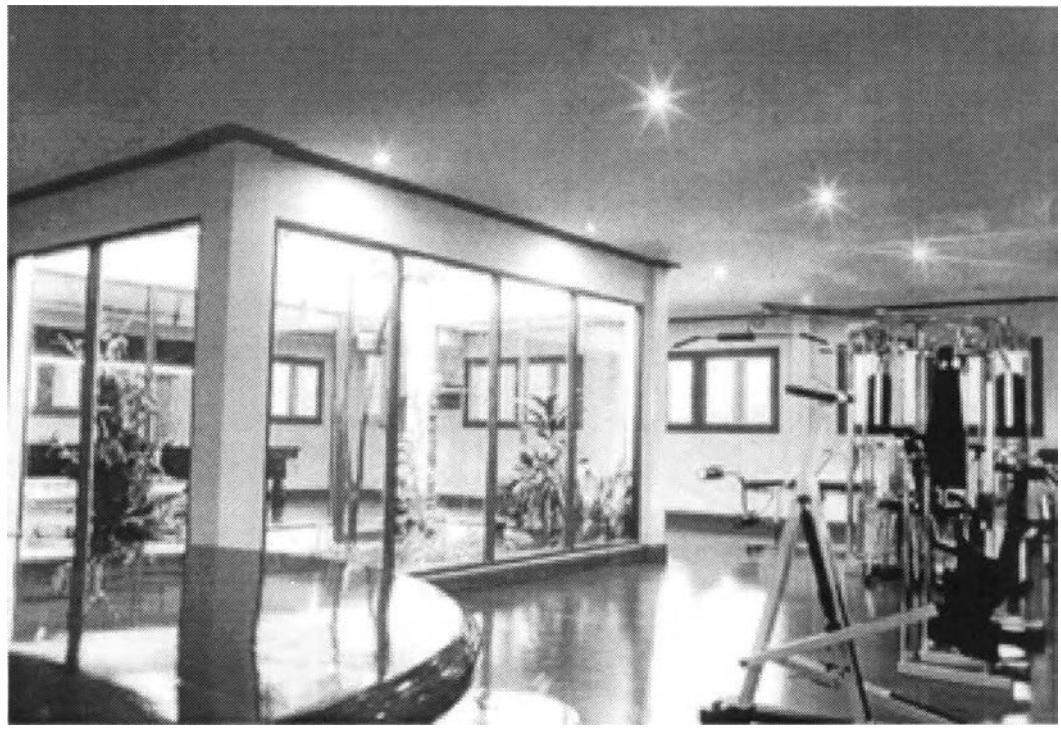

การใช้พื้นที่ชั้นใต้ถุนเป็นห้องออกกำลังกาย

การใช้พื้นที่ชั้นใต้ถุนเป็นห้องประชุม

การกั้นห้องชั้นใต้ถุนเรือนไทยด้วยผนังกระจกให้แลดูโล่ง

การเปลี่ยนพื้นชานเรือนให้เป็นพื้นปูน เพื่อกันน้ำหยดลงชั้นล่าง

สูงมากก็เป็นปัจจัยสำคัญ เพราะสร้างเองแล้วไม่คุ้มกับราคาที่ดิน เพราะเรือนไทยสร้างเกิน 2 ชั้น ไม่ได้ จะทำให้เสียรูปทรง อีกทั้งการสร้างเรือนไทยในเมืองก็จะไม่ได้บรรยากาศ เพราะสภาพที่แออัด เต็มไปด้วยอาคารสูงไม่เอื้ออำนวยให้เกิดทัศนียภาพที่ดีในการอยู่อาศัยอย่างไทย ปัญหาดังกล่าวนี้อาจแก้ไขได้โดยออกไปสร้างที่ชนบทนอกเมือง ซึ่งสามารถหาสถานที่ที่เข้ากับบรรยากาศของเรือนไทยได้ง่ายกว่า

3. ด้านภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

3.1 ปัญหาเรื่องการป้องกันความร้อน สมัยโบราณระบายอากาศโดยใช้วิธีธรรมชาติด้วยการให้ลมพัดผ่าน ถ้านำมาใช้ในสมัยนี้จำเป็นต้องติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เนื่องจากอากาศร้อนอบอ้าวมากขึ้น เมื่อติดตั้งเครื่องปรับอากาศแล้ว ก็จะเกิดปัญหาตามมาในเรื่องของการตกแต่งภายใน เช่น อาจจะต้องตีฝ้าเพดานปิดบังโครงสร้างหลังคา เพื่อลดปริมาตรของหลังคาลง เป็นการประหยัดพลังงาน รวมทั้งการบุฉนวนกันความร้อน สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้เรือนไทยเสียความงามไปบ้าง เพราะเป็นการปิดบังโครงสร้างที่แท้จริง ทำให้ภาพลักษณ์ของอาคารภายในกับภายนอกไม่สอดคล้องกัน

3.2 ปัญหาเรื่องมลภาวะ เช่น เสียงรบกวน ฝุ่น มีมากขึ้น ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยติดกระจกที่บานหน้าต่าง เพื่อป้องกันสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่มาจากภายนอก

3.3 ปัญหาเรื่องการกันแมลง เรือนไทยกันยุงไม่ได้ ปัจจุบันจึงต้องติดมุ้งลวดเพื่อกันยุงและแมลง แต่เนื่องจากบานหน้าต่างของเดิมเปิดเข้าด้านใน ทำให้ไม่สามารถติดมุ้งลวดได้ จึงควรแก้ไขให้บานหน้าต่างเปิดออกด้านนอก

3.4 ปัญหาเรื่องน้ำฝนรั่วซึม วัสดุมุงหลังคาของเดิมเป็นจาก หรือ กระเบื้องดินเผา ซึ่งรั่วซึมได้ง่าย หากฝนตกหนัก การใช้ชีวิตของผู้คนสมัยนี้มีสิ่งของเครื่องใช้มากมายต่างจากสมัยก่อนซึ่งมีเครื่องเรือนเครื่องใช้เพียงน้อยชิ้น ดังนั้นถ้าฝนรั่วซึมลงมาถูกเครื่องใช้เหล่านี้ก็จะเกิดการเสียหายได้ โดยเฉพาะพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า จึงต้องหาทางป้องกันมิให้เครื่องใช้เหล่านี้ถูกน้ำและความชื้นได้

3.5 ปัญหาเรื่องการป้องกันขโมย เรือนไทยกันขโมยในยุคนี้ไม่ได้ ไม่ปลอดภัยเพียงพอ เนื่องจากมีบันไดอยู่นอกบ้าน สมัยก่อนขโมยบุกเข้ามาทางเดียวคือประตูบ้าน เพียงแต่ชักบันไดบ้านขึ้นก็จะปลอดภัย แต่เมื่อมาใช้ในสมัยนี้ควรจะแก้ไขโดยการย้ายบันไดเข้ามาไว้ในบ้าน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและสะดวกในการใช้สอย นอกจากนั้นยังอาจจะต้องมีการติดเหล็กดัดเพื่อป้องกันขโมยปีนเข้าทางหน้าต่างด้วย

3.6 ปัญหาเรื่องแสงสว่างไม่เพียงพอ เรือนไทยแบบเดิมมีหน้าต่างที่บาน-เล็กและแคบ เนื่องจากเมืองไทยมีแสงแดดในปริมาณมาก และสมัยก่อนคนไทยปกติใช้ชีวิตอยู่

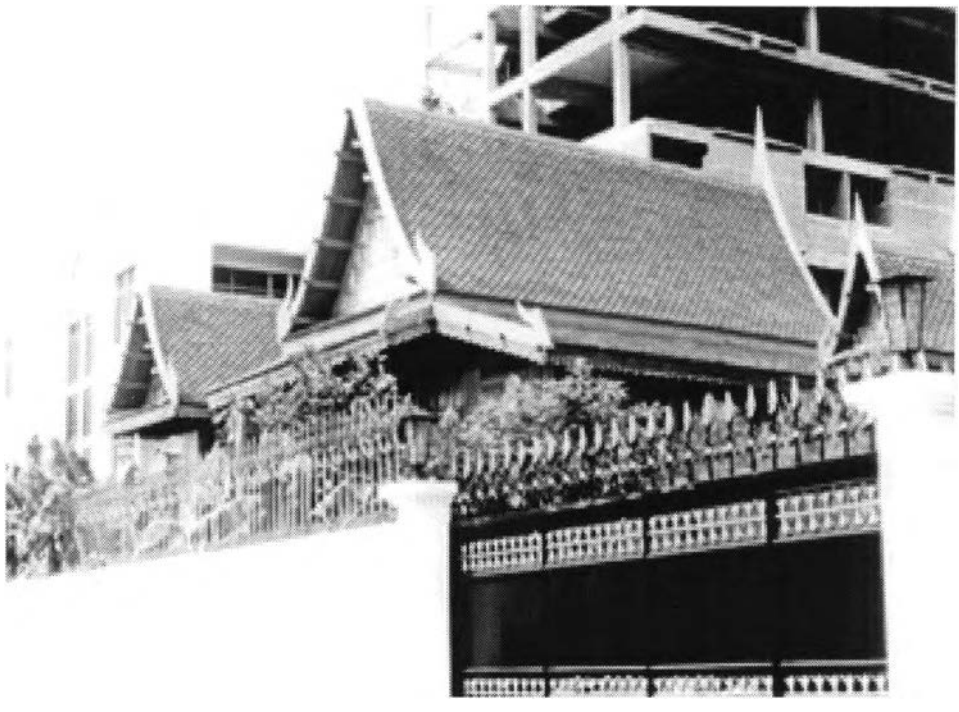

เรือนไทยในเมืองที่ถูกเบียดด้วยอาคารสูง

การติดกระจก และเหล็กดัดที่บานหน้าต่างเรือนไทย

กลางแจ้งในเวลากลางวัน จึงได้รับแสงแดดเต็มที่ ฉะนั้นในห้องนอนซึ่งใช้เฉพาะเวลากลางคืนจึงไม่มีความจำเป็นต้องรับแสงแดดอีก หน้าต่างจึงบานเล็ก มีเพียงเพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ แต่สมัยนี้คนไทยใช้ชีวิตในที่ร่มทั้งวันเป็นส่วนใหญ่ จึงควรแก้ไขด้วยการเพิ่มขนาดของหน้าต่างให้กว้างขึ้นและมีจำนวนมากขึ้น

4. ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่

4.1 เรือนไทยมีผนังเอียงสอบ ไม่ตั้งฉาก ทำให้ยากต่อการจัดวางเครื่องเรือนชิดผนัง เช่น ตู้ โต๊ะ เตียง เก้าอี้ เนื่องจากปัจจุบันคนไทยไม่ได้ใช้ชีวิตด้วยการกิน อยู่ นั่งนอนกับพื้นเช่นเดียวกับคนสมัยก่อนแล้ว เครื่องเรือนสมัยใหม่จึงมีความจำเป็นอย่างมาก

4.2 เรือนไทย ไม่มีห้องน้ำ สมัยโบราณต้องใช้วิธีไปเข้าตามสวน ปัจจุบันห้องน้ำมีความสำคัญมาก ปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยการปรับพื้นห้องส่วนหนึ่งให้เป็นปูน แล้วปูกระเบื้องพร้อมกับติดตั้งสุขภัณฑ์สมัยใหม่ โดยไม่ทำให้เสียบรรยากาศ

4.3 ปัญหาเรื่องห้องครัว สมัยก่อนห้องครัวแยกจากตัวบ้าน และอุปกรณ์มีเพียงเตาถ่านตั้งพื้น แต่ปัจจุบันครัวส่วนใหญ่จะอยู่บ้านเพื่อความสะดวก อีกทั้งยังมีอุปกรณ์สมัยใหม่มากมาก เช่น เตาแกส ตู้เย็น เครื่องดูดควัน ที่ล้างจาน - ควำ่จาน

4.4 เรือนไทยไม่มีที่สำหรับจอดรถ เนื่องจากสมัยก่อนพาหนะหลักคือ เรือ ดังนั้นจึงต้องหาวิถีทำที่จอดรถได้โดยไม่ขัดกับบรรยากาศโดยรวมของเรือนไทย

4.5 เรือนไทยเป็นเรือนหมู่มีหลายหลัง มีนอกชานแล่นเชื่อมถึงกัน จึงเกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการติดต่อระหว่างเรือนแต่ละหลัง เช่น ในเวลาที่ฝนตก ต้องกางร่มมิฉะนั้นจะเปียกฝน อาจแก้ได้โดยการทำหลังคาคลุมทางเดินเชื่อมระหว่างเรือนเพื่อป้องกันการเปียกฝน

4.6 เรือนไทยมีธรณีประตูสูงจากพื้น ไม่สะดวกสำหรับปัจจุบัน เพราะอาจทำให้สะดุดหกล้มได้

5. ด้านวัสดุและเทคโนโลยี

5.1 ปัญหาเรื่องวัสดุไม้ หายาก ราคาแพง

5.2 ปัญหาเรื่องช่างฝีมือที่รู้จริงนับวันจะหาได้ยากยิ่ง อาจเป็นเพราะไม่มีการถ่ายทอดวิชาอย่างกว้างขวางดังเช่นสมัยก่อน

แสดงการใช้หน้าต่างกระจกบานเลื่อน แทนบานไม้เปิดเข้าภายในแบบเดิม

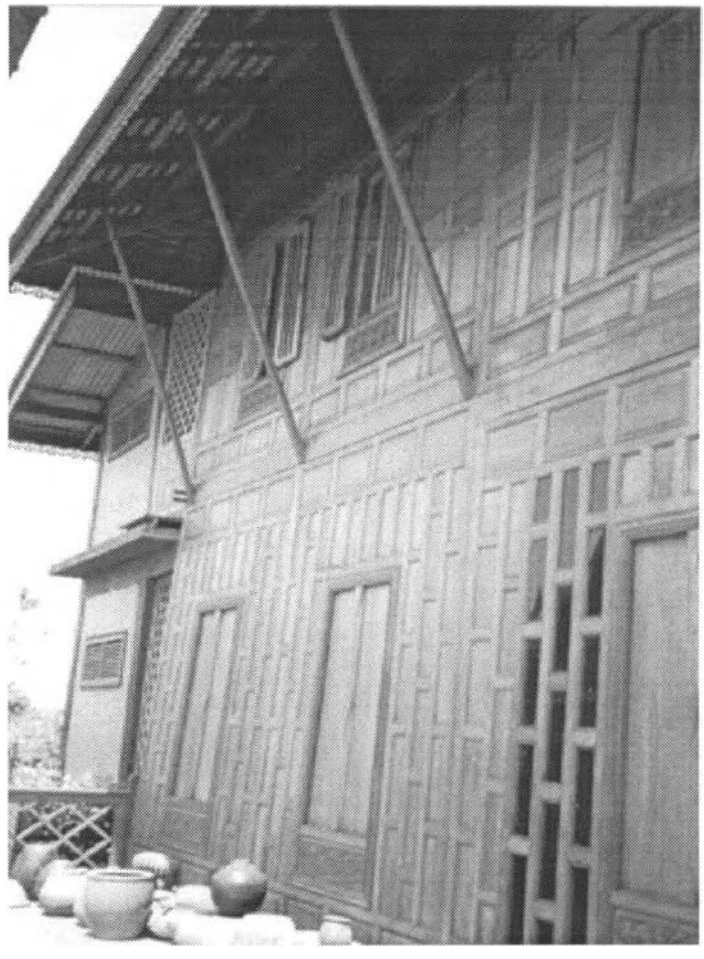

แสดงการใช้กระจกแทนไม้ในฝาปะกน

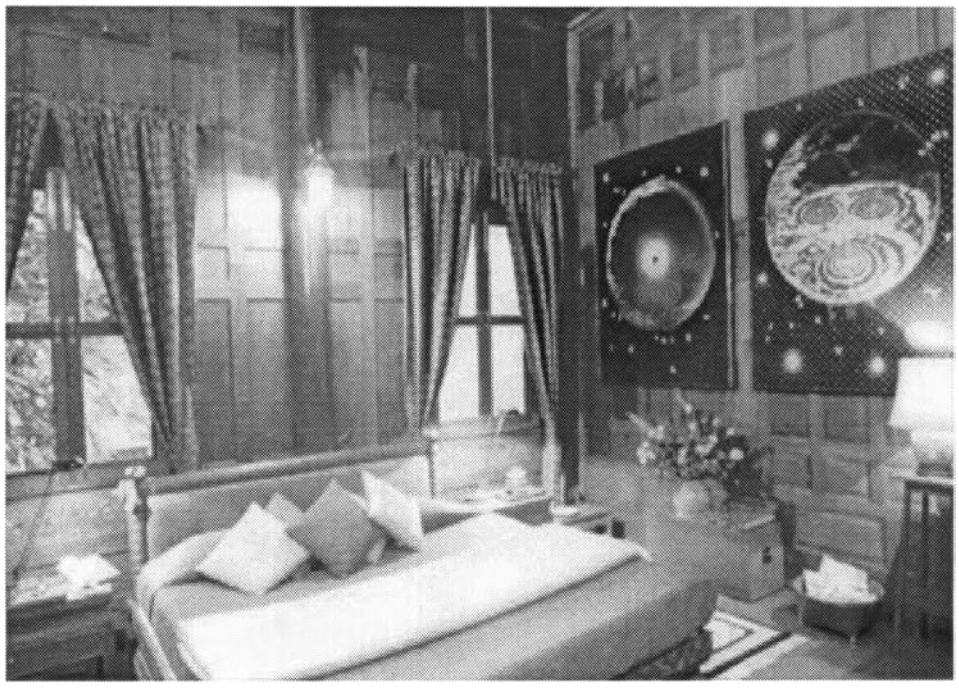

การจัดวางเครื่องเรือนเครื่องใช้สมัยใหม่ของห้องนอนในเรือนไทย

แสดงศาลาสำหรับเทียบรถ และทางขึ้นตัวบ้าน

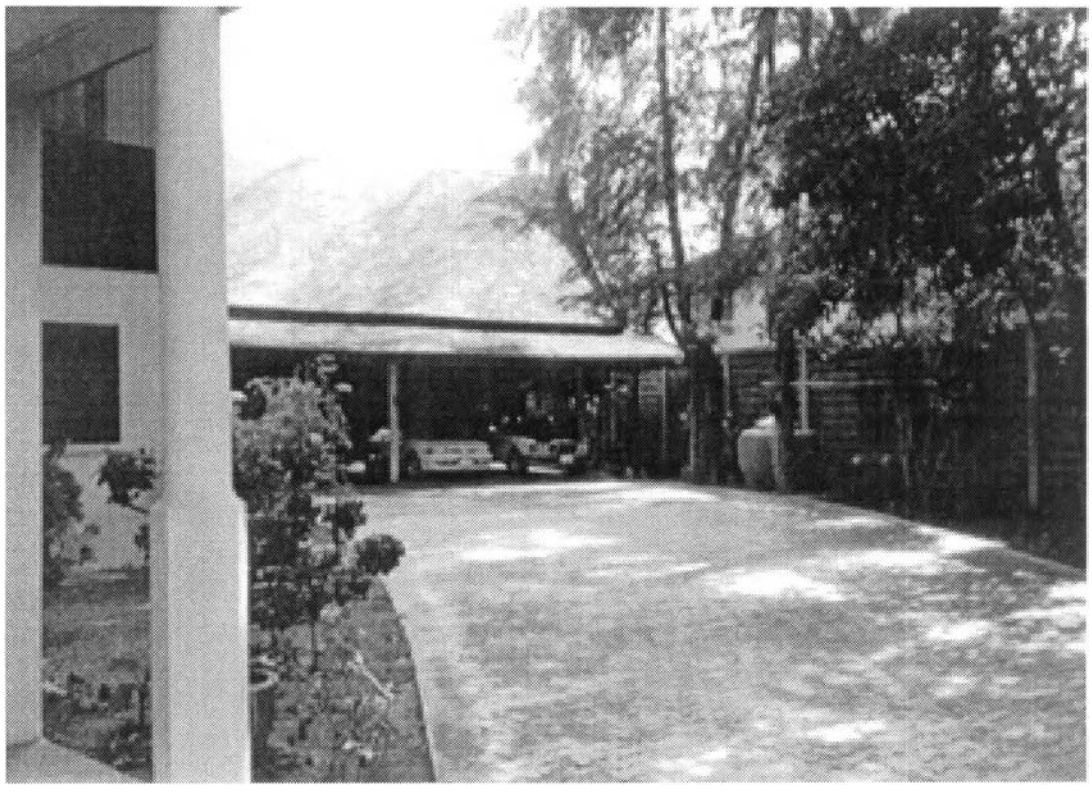

แสดงอาคารจอดรถทรงไทย

แสดงลักษณะของที่จอดรถ

5.3 ปัญหาเรื่องวัสดุ วัสดุสมัยใหม่ที่เข้ามาใช้แทนไม้ ทำให้เรือนไทยเสียความงามไป

5.4 เทคโนโลยีทางการก่อสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สร้างบ้านได้รวดเร็วขึ้น บ้านธรรมดาจึงใช้เวลาน้อยกว่าเรือนไทย ซึ่งเป็นงานฝีมือที่ต้องอาศัยความปราณีตในการสร้างชิ้นส่วนต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบกัน จึงใช้เวลาในการผลิตพอสมควร อาจทำให้ได้ปริมาณน้อยกว่าเมื่อเทียบระยะเวลาที่เท่ากัน

<u>สาเหตุที่คนไทยปัจจุบันไม่นิยมสร้างเรือนไทยเป็นที่พักอาศัยคืออะไร</u>

สำหรับประเด็นนี้เป็นการพิจารณาถึงเหตุผลที่คนไทยไม่นิยมสร้างเรือนไทยเพื่อพักอาศัยในยุคในสมัยนี้ ทั้งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของเราและเป็นที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับคนไทยที่สุด ในประเด็นดังกล่าวนี้ สรุปความคิดเห็นของนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิได้ ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องที่ดิน เป็นเหตุผลที่นักวิชาการหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เรือนไทยถ้าจะสร้างให้สวยงามดังเช่นสมัยก่อนควรสร้างบนเนื้อที่ขนาดกว้างขวางพอสมควร เนื่องจากเป็นเรือนหมู่ ทั้งยังจะต้องมีองค์ประกอบทางภูมิสถาปัตย์ เช่น ต้นไม้ใหญ่น้อยในบริเวณบ้านจึงจะได้บรรยากาศ เมื่อที่ดินกว้างหายาก และมีราคาแพง จึงไม่คุ้มที่จะสร้างเรือนไทย

2. ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป คนไทยเห็นว่าเรือนไทยพ้นยุคสมัย เป็นเพราะคนไทยได้รับอิทธิพลตะวันตกมาเป็นเวลานาน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ครั้งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เนื่องจากสมัยนั้นเป็นยุคของการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก พระองค์จึงทรงเร่งปรับปรุงบ้านเมืองให้ดูทันสมัยทัดเทียมกับประเทศที่เจริญแล้ว มิให้มีภาพของความล้าหลังอีกต่อไป ประเทศไทยจึงรอดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้น จากเหตุการณ์ครั้งนั้นได้ถือว่าเป็นจุดกำเนิดของสถาปัตยกรรมตะวันตกทั่วไปตามที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และสถาปัตยกรรมของไทยก็เริ่มเสื่อมความนิยมตั้งแต่นั้นมา

แต่สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเหตุผลทางการเมืองที่ทำไปเพื่อรักษาประเทศชาติ ซึ่งเหตุการณ์ได้ผ่านพ้นมาแล้วเป็นเวลานาน แต่คนไทยยังคงรับอิทธิพลของตะวันตกมาตลอด จึงเป็นผลให้เกิดการขาดตอนของวัฒนธรรมอย่างทันทีทันใด ไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต่อเนื่อง (สมคิด จิระทัศนกุล, สัมภาษณ์ 27 กันยายน 2537) เรือนไทยจึงถูกมองข้ามและถูกปฏิเสธที่จะนำมาใช้กับชีวิตสมัยใหม่ เนื่องจากถูกมองว่าไม่ทันสมัย

การใช้วัสดุสมัยใหม่ในบางส่วนของเรือนไทย เช่น บานหน้าต่างอลูมิเนียม
กับกระจกติดตั้งกับเรือนไทยไม้

การใช้โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กตรงเสาเรือนชั้นล่างแทนไม้อย่างเดิม

ค่านิยมที่เปลี่ยนไปนี้ เกิดจากการที่เราทิ้งความเป็นไทยแล้วรับวัฒนธรรมตะวันตกมาอย่างทันทีทันใด คนรุ่นใหม่ที่เติบโตมากับความทันสมัยอย่างตะวันตก จะไม่รู้จักความเป็นไทยไม่เคยสัมผัสวิถีชีวิตแบบไทยตามชนบท ไม่เคยสัมผัสหรือใช้ชีวิตในเรือนไทย ไม่เห็นคุณค่าในศิลปะสถาปัตยกรรมของไทย ด้วยเห็นว่าเป็นเรื่องของคนรุ่นเก่า

3. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นคุณค่าของเรือนไทย คนไทยส่วนใหญ่จึงไม่ทราบว่าเรือนไทยเหมาะสมกับคนไทยอย่างไร ถ้ามีการประชาสัมพันธ์ที่ดี คนทั่วไปก็จะหันมาให้ความสนใจมากขึ้น

4. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า เนื่องด้วยคนทั่วไปเห็นว่า เรือนไทยไม่เหมาะสมต่อการใช้ชีวิตสมัยใหม่ สาเหตุมาจาก

4.1 เรือนไทยมีรูปทรงสัดส่วนที่คายตัว ทำให้ยากต่อการนำไปใช้สนองประโยชน์ใช้สอยที่หลากหลายของยุคปัจจุบัน นอกจากจะเป็นที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว

4.2 ความลำบากในการติดตั้งอุปกรณ์ทันสมัย หรือเครื่องเรือนเครื่องใช้สมัยใหม่ ด้วยเหตุที่สิ่งเหล่านี้ไม่เคยมีอยู่ในเรือนไทย จึงดูไม่เข้ากัน ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ เตียง ดวงไฟ เครื่องปรับอากาศ เสาโทรทัศน์ รวมทั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม เป็นต้น

4.3 ต้องใช้ทุนทรัพย์มากในการปรับเรือนไทยให้เข้ากันกับพฤติกรรมความเป็นอยู่สมัยใหม่ ใน 2 ประการ คือ

4.3.1 ปรับที่ตัวเรือนไทยเองในด้านสถาปัตยกรรมเพื่อให้สนองประโยชน์ใช้สอยปัจจุบันได้

4.3.2 ปรับสภาพแวดล้อมในบริเวณบ้านเพื่อให้ได้บรรยากาศ-ไทย ด้วยการมีต้นไม้, สวน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องใช้ทุนทรัพย์ซื้อหามา มิได้มีขึ้นเองมากมายตามธรรมชาติดังเช่นสมัยก่อน

4.4 ไม่สะดวกในการบำรุงรักษาเนื่องจากเป็นไม้ ต้องคอยซ่อมแซมเปลี่ยนชิ้นส่วนอยู่เสมอ

5. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก

6. ช่างฝีมือที่รู้จริงหายาก เหลืออยู่น้อย แหล่งที่มีชื่อเสียงในด้านผลิตเรือนไทยในปัจจุบันอยู่ที่ อำเภอป่าโมกข์ จังหวัดอ่างทอง และอำเภอบางปะหัน จังหวัดอยุธยา

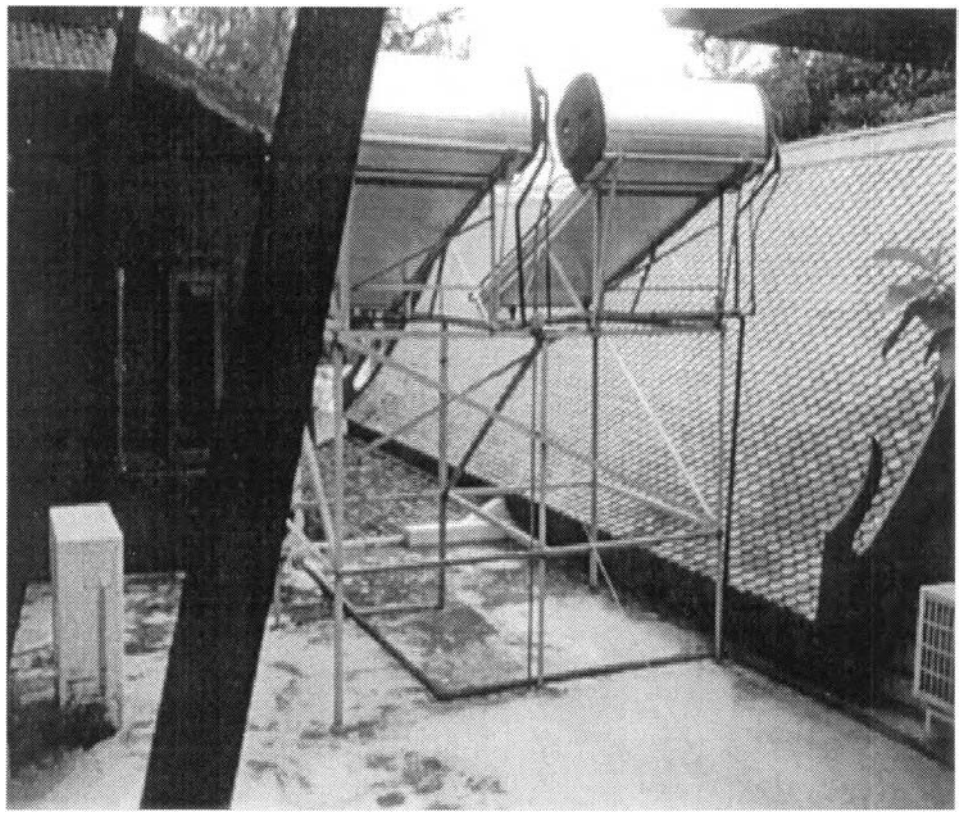

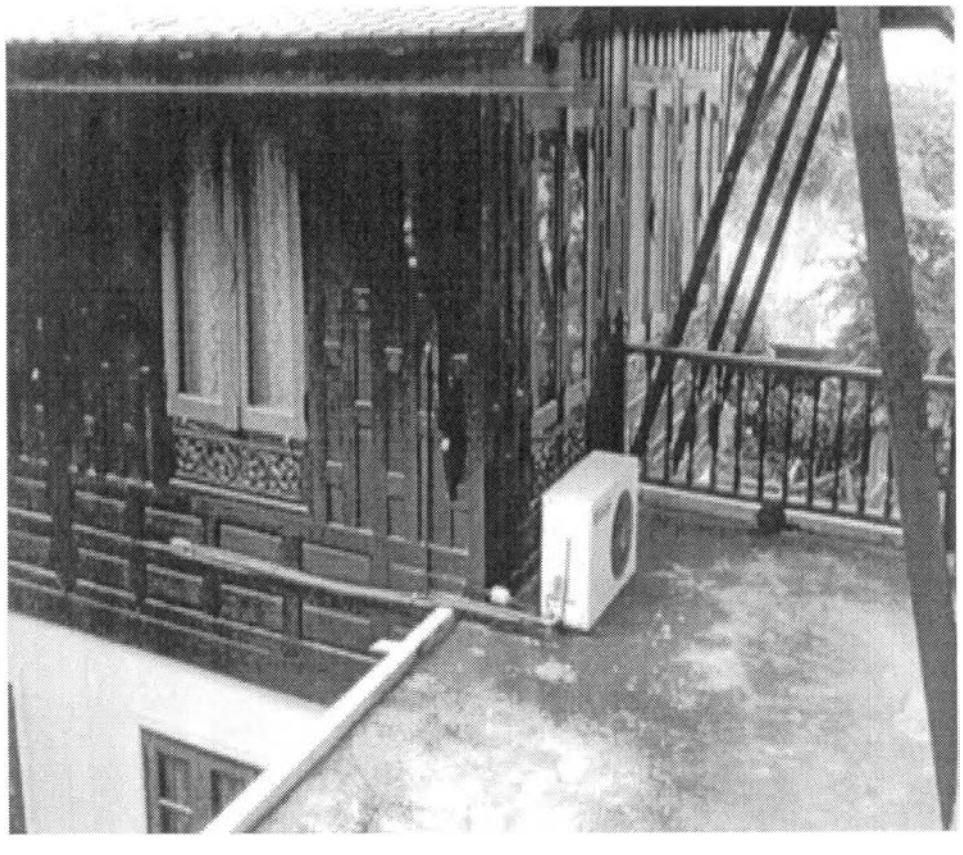

แสดงการติดตั้งอุปกรณ์สมัยใหม่กับเรือนไทย

7. วัสดุไม้หายาก และราคาแพง

จากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ที่ทำให้คนไทยในปัจจุบันไม่นิยมสร้างเรือนไทยเพื่อพักอาศัยทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ผู้ที่ชอบเรือนไทยและอยากเป็นเจ้าของก็ยังมีอยู่มาก โดยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก เป็นผู้ที่รัก และเห็นคุณค่าและประทับใจอย่างแท้จริง อาจจะเป็นเพราะเคยใช้ชีวิตในเรือนไทยมาก่อน หรือเคยสัมผัสวิถีชีวิตแบบไทย กลุ่มนี้ค่อนข้างมีการศึกษาดี

กลุ่มที่ 2 ชอบเพราะตามกระแสนิยมหรือแฟชั่น มองว่าการมีเรือนไทยเป็นเครื่องหมายของคนที่มีรสนิยมสูง ภาพพจน์ดี แต่แท้จริงแล้วอาจจะไม่มีความรู้ในเรื่องเรือนไทยเท่าไรนัก

ข้อแตกต่างของทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกรักและรู้จริง แต่ติดขัดเรื่องทุนทรัพย์ ส่วนกลุ่มที่ 2 มีทุนทรัพย์พร้อม แต่อาจจะไม่รู้จริง แต่ถ้าเป็นกลุ่มที่ไม่มีทั้ง 2 อย่าง คือ ทั้งความชอบและทุนทรัพย์จะปฏิเสธเรือนไทยทันที เพราะไม่เห็นคุณค่า (สันติ ฉันทวิลาสวงศ์, สัมภาษณ์ 26 กันยายน 2537 และสมคิด จิระทัศนกุล, สัมภาษณ์ 27 กันยายน 2537)

การพัฒนาเรือนไทยให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันกับความเป็นไปได้ที่เรือนไทยจะได้รับความนิยม

สำหรับประเด็นนี้เป็นการพิจารณาถึงแนวโน้มความนิยมในอนาคตของเรือนไทยว่าจะเป็นไปในทิศทางใด จากการสัมภาษณ์นักวิชาการ พบว่า ความเห็นส่วนใหญ่คิดว่าไม่แน่ใจ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ รองลงมาก็คือ กลุ่มที่ตอบว่า นิยมมากขึ้น และน้อยลง ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มหลังนี้มีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยสรุปเหตุผลของแต่ละกลุ่ม ดังนี้ คือ

กลุ่มที่ตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้เหตุผลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

1. การตลาด ควรมีการศึกษาถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน อันจะเป็นการชี้ให้เห็นถึงช่องทางการขยายตลาดของเรือนไทยในอนาคต

2. การประชาสัมพันธ์ ให้คนรู้จักคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมไทยชิ้นนี้ ได้มากน้อยเพียงใด

3. กระแสความนิยมของคนไทยแต่ละยุคสมัย ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาในขณะนั้นว่าคนไทยกำลังให้ความสนใจสิ่งใดอยู่ ดังเช่นยุคนี้ที่เรือนไทยกลับมาเป็นที่นิยม เป็นเพราะกำลังเกิดกระแสรณรงค์ในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยอยู่

4. ฐานะทางการเงิน ต้องดีมากจึงจะทำได้ ซึ่งคนกลุ่มนี้มีน้อยกว่ากลุ่มที่มีฐานะปานกลางที่มีความชอบแต่กำลังซื้อไม่เพียงพอ

5. การพัฒนาออกแบบเรือนไทยประยุกต์ให้มีคุณภาพดี เหมาะสมกับยุคนี้ได้เพียงใด จึงจะดึงดูดความสนใจของคนไทยให้หันมานิยมเรือนไทยได้

6. การปลูกฝังค่านิยมให้คนไทยรู้จักความเป็นไทยได้ดีเพียงใด ซึ่งค่อนข้างต้องใช้เวลาพอสมควรในการที่จะปลูกฝังความเป็นไทยในจิตใจให้แก่ลูกหลานตั้งแต่ยังเล็ก เพื่อให้มีจิตวิญญาณเป็นไทย ผลที่ตามมาก็คือ ความรู้สึกนึกคิดรวมทั้งการกระทำก็จะเป็นไทยไปเอง

กลุ่มที่ตอบว่า นิยมมากขึ้น ให้เหตุผลว่า

1. เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของเมืองไทยที่สุด คือ สามารถแก้ปัญหาเรื่องน้ำท่วม ป้องกันแดดส่อง ฝนสาด ได้ดีกว่าบ้านแบบอื่น

2. ถ้าผู้ออกแบบมีความสามารถพอที่จะพัฒนาเรือนไทยให้มีคุณภาพดี เหมาะสมกับคนทุกระดับ เชื่อว่าแนวโน้มต้องได้รับความนิยมแน่

3. ปัจจุบันมีการผลิตเรือนไทยขายในระดับราคาที่คนทั่วไปพอจะเป็นเจ้าของได้ เช่น ในรูปของโครงการบ้านจัดสรร เพื่อเป็นการตอบสนองผู้ที่ชอบเรือนไทยซึ่งยังมีอยู่พอสมควร

กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มที่ตอบว่า นิยมน้อยลง ได้ให้เหตุผลว่า

1. เรือนไทยที่สมบูรณ์เป็นสิ่งที่คนมีฐานะดีมากเท่านั้นจึงจะทำได้เพราะราคาแพงมาก คนทั่วไปจึงมองเห็นเป็นเรื่องไกลตัวเกินฐานะ เป็นของเล่นของเหล่าคนมีเงินที่มีไว้แสดงความมั่งมีแห่งทรัพย์สิน จึงไม่เป็นที่ นิยมกันในวงกว้าง

2. คนที่ชอบ เห็นคุณค่าอย่างแท้จริง มีจำนวนจำกัด

<u>รูปแบบของเรือนไทยที่มีแนวโน้มจะได้รับการยอมรับจากคนไทย และสมควรที่จะนำมาพัฒนาต่อไปควรมีลักษณะอย่างไร</u>

สำหรับประเด็นนี้เป็นการพิจารณาถึงเรือนไทยในรูปแบบหลายลักษณะที่มีการก่อสร้างอยู่ทุกวันนี้ซึ่งมีทั้งหมด 3 ลักษณะ โดยให้นักวิชาการวิจารณ์ และออกความเห็นว่าระดับใดที่สมควรจะนำมาพัฒนาเพื่อใช้ในปัจจุบัน รูปแบบเรือนไทยทั้ง 3 ระดับ มีดังนี้

ลักษณะที่ 1 เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิม ทั้งลักษณะรูปทรงและพื้นที่ใช้สอยดังเช่นของโบราณ

ลักษณะที่ 2 เรือนไทยประยุกต์ คือ มีรูปแบบที่ยังคงลักษณะดั้งเดิม ใช้วัสดุไม้เป็นส่วนใหญ่ แต่บางส่วนปรับใช้วัสดุสมัยใหม่ เช่น ชั้นล่างกั้นห้องด้วยผนังก่ออิฐฉาบปูน เสาและพื้นเป็นคอนกรีต ส่วนชั้นบนยังคงเป็นเรือนไม้ดังเช่นของเดิม

ลักษณะที่ 3 บ้านที่มีการใช้วัสดุ และการจัดพื้นที่ใช้สอยแบบสมัยใหม่ แต่มีเพียงรูปทรงหลังคาเท่านั้นที่ยังคงเป็นไทยแบบดั้งเดิม

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบเรือนไทยทั้ง 3 ระดับ สรุปได้ดังต่อไป

ลักษณะที่ 1

ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เป็นแบบที่ชอบที่สุด เนื่องจากมีความสวยงามและได้รับการพัฒนามาอย่างสมบูรณ์ลงตัวที่สุด แต่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้อยู่อาศัยในปัจจุบัน เพราะสภาพสังคม วิถีชีวิตได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว จึงควรมีไว้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ โดยสถาบันหรือองค์กรทางด้านวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานศึกษา เป็นต้น

ลักษณะที่ 2

นักวิชาการให้ความเห็นว่ารูปแบบดูเป็นไทย แต่ไม่งามเท่าแบบแรก เพราะเกิดจากการปรับให้สามารถใช้ได้กับวิถีชีวิตสมัยใหม่ ได้แก่ การก่อผนังกั้นห้องที่ชั้นล่างเต็มช่วงเสา เป็นเหตุให้เสียลักษณะเด่นของเรือนไทยไป คือ ไม่เห็นเสาลอย ซึ่งมีส่วนทำให้เรือนไทยแลดูโปร่งเบา เมื่อไม่มีลักษณะเช่นนี้ จึงรู้สึกเสียบรรยากาศของเดิมไป

ลักษณะที่ 3

นักวิชาการเกือบทุกท่านให้ความเห็นว่า แบบนี้ยังไม่ใช่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ดี เนื่องจากเป็นการนำมาใช้แค่เพียงลักษณะไทยทางรูปธรรมเท่านั้น อันได้แก่ รูปทรงหลังคา และองค์ประกอบเครื่องหลังคา คือ ตัวเหงา ปั้นลม แต่การจัดพื้นที่ใช้สอยไม่ใช่แบบไทย เป็นแบบสมัยใหม่ จึงขาดลักษณะไทยทางนามธรรมที่สำคัญไป คือ จิตวิญญาณ นักวิชาการมีความเห็นว่าอันที่จริงแบบนี้ก็สามารถนำมาพัฒนาได้ แต่ควรจะปรับปรุงแก้ไขในเรื่องการออกแบบให้ดีกว่านี้

ลักษณะที่ 1
เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิมทั้งลักษณะรูปทรง และ
พื้นที่ใช้สอย

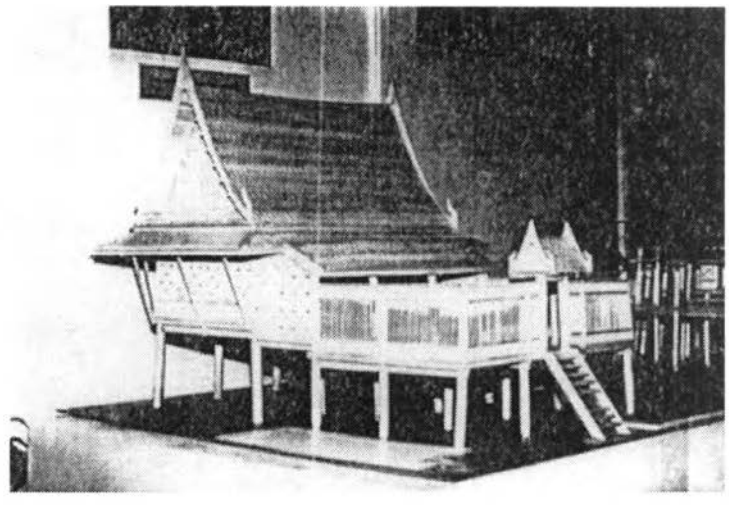

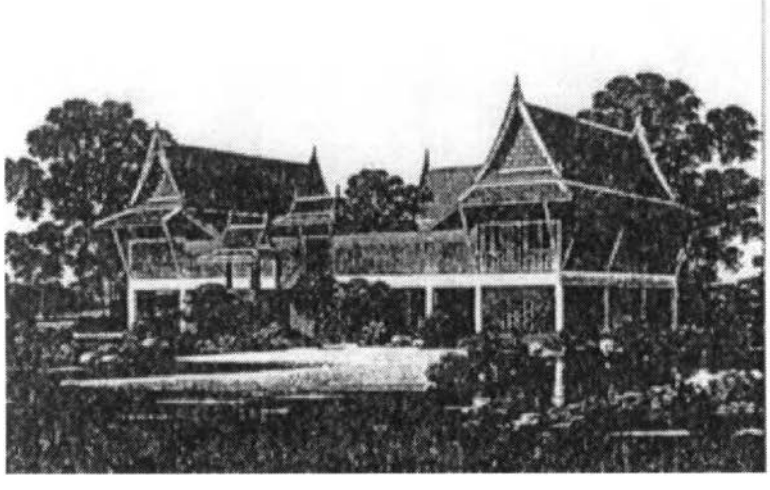

ลักษณะที่ 2
ยังคงลักษณะเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่มีการปรับ
ใช้วัสดุสมัยใหม่บ้างในบางส่วน

ลักษณะที่ 3
ใช้วัสดุและจัดพื้นที่ใช้สอยแบบ
สมัยใหม่ แต่มีหลังคาไทย

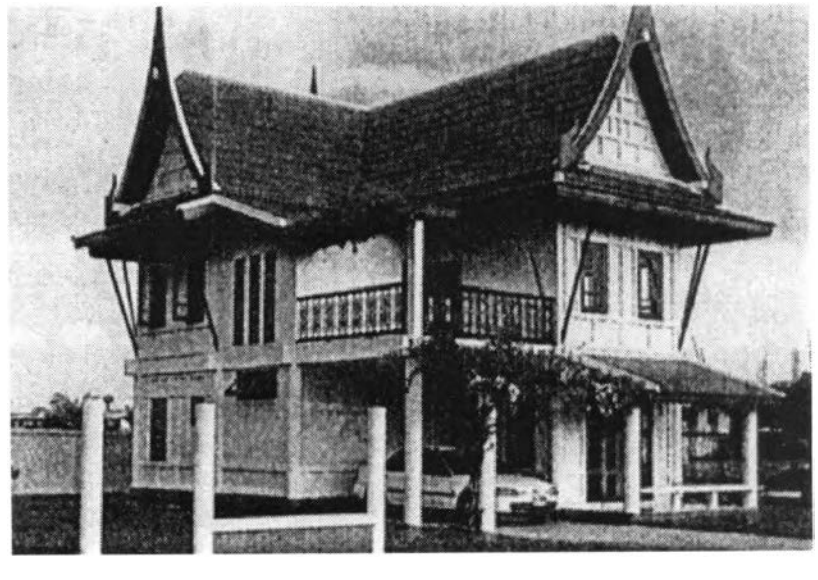

แสดงภาพเรือนไทย 3 ลักษณะ

นักวิชาการเกือบทุกท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่า ทั้ง 3 แบบนี้ ยังไม่ใช่แนวทางการพัฒนาที่ถูกต้อง แนวทางที่เหมาะสมที่สุดควรจะเป็นแบบที่ 4 คือ เป็นรูปแบบใหม่ที่ออกแบบมาเพื่อสนองประโยชน์คนไทยยุคปัจจุบันอย่างแท้จริง โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดกับรูปโฉมของเดิม (ตัวเหงา ปั้นลม ฝาปะกน) ควรเป็นการผสมผสานระหว่างของเก่าที่ยังใช้ได้ และเป็นสิ่งที่ไม่มีวันเปลี่ยน ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ อุปนิสัยของคนไทย กับของใหม่ ได้แก่ วัสดุ และเทคโนโลยีในปัจจุบันให้รวมกันออกมาเป็นบ้านไทยไม่ใช่ เรือนไทย

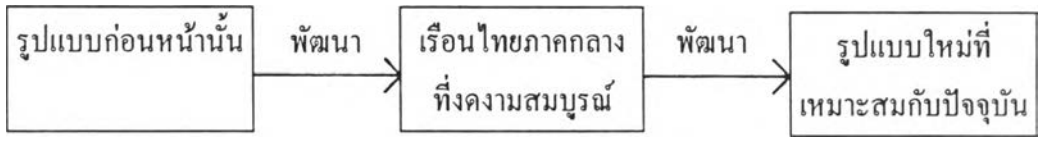

โดยสรุปแล้ว

1. นักวิชาการส่วนใหญ่ชื่นชอบแบบที่ 1 ซึ่งเป็นรูปแบบของเรือนไทยในอุดมคติ เนื่องจากมีความสวยงาม แต่ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงของสังคมปัจจุบัน ควรเป็นแบบที่ 4 เพื่อคนไทยทุกระดับ

2. ควรจะพัฒนาให้เป็นรูปแบบใหม่สำหรับยุคนี้ ที่ประโยชน์ใช้สอยดี เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย และวิถีชีวิตไทยในปัจจุบัน ถ้าหากประยุกต์เพียงเล็กน้อย ของเดิมดีอยู่แล้ว สร้างแบบเดิมจะเหมาะกว่า หากจะประยุกต์ควรทำให้ห่างจากของเดิม

ลักษณะความเป็นไทยของเรือนไทยที่ควรเก็บรักษาไว้คืออะไร

สำหรับประเด็นนี้เป็นการมุ่งเน้นไปที่ลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของเรือนไทย ซึ่งหากจะมีการพัฒนาเพื่อใช้ในยุคนี้ การที่จะทำให้เกิดเอกลักษณ์ไทย ควรแสดงออกในส่วนใด จากความเห็นของนักวิชาการ พอจะสรุปคำตอบได้ 2 แนว คือ ลักษณะไทยทางรูปธรรม และลักษณะไทยทางนามธรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะไทยทางรูปธรรม เป็นเรื่องทางกายภาพที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน คือ

- หลังคาทรงสูง
- ชายคายื่นยาว
- ตัวเหงา ปั้นลม

- ลายฝาปะกน ลูกฟัก
- ค้ำยัน

นักวิชาการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับลักษณะเด่นทั้ง 5 ประการนี้อย่างมาก เพราะมีที่มาจากเหตุผลทางด้านสภาพแวดล้อมเป็นหลัก นอกจากลักษณะเด่นที่กล่าวมานี้แล้ว ยังมีรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งเป็นองค์ประกอบของสถาปัตยกรรมไทย ได้แก่ หัวเม็ดทรงมัณฑ์ การย่อมุมตามเสากับผนัง เสากลมกลึง บัวปูนปั้น หิ้งพระ ศาลพระภูมิ การเอียงสอบของผนัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมแต่งให้มีความเป็นไทยมากขึ้น

2. ลักษณะไทยทางนามธรรม เกี่ยวกับด้านคุณสมบัติ ได้แก่

1. พื้นที่ว่างที่ไหลไปมาอย่างต่อเนื่อง (FLOW OF SPACE) ทำให้ไม่รู้สึกว่าถูกปิดล้อม
2. พื้นที่ระเบียงที่มีหลังคาคลุม มีลักษณะกึ่งภายใน-กึ่งภายนอก หมายถึงบริเวณระเบียงหน้าห้องของเรือนไทย สำหรับไว้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายนอกตัวเรือน เป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิตคนไทยโดยแท้
3. ลานกลาง หรือนอกชาน เป็นพื้นที่อเนกประสงค์ ซึ่งเชื่อมเรือนทุกหลังเข้าด้วยกัน
4. ยกใต้ถุนสูง เห็นเสาลอย ทำให้รู้สึกเบา แลดูโปร่ง โล่ง
5. มีความร่มเย็น เป็นหนึ่งเดียวกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
6. มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงาแก่ตัวอาคาร
7. มีน้ำอยู่ใกล้บริเวณบ้าน ทำให้รู้สึกถึงความเย็น

จากลักษณะไทยทั้ง 2 ด้านนี้ ต่างประกอบกันขึ้นมาเป็นเรือนไทย แต่นักวิชาการ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่อลักษณะไทยทางนามธรรมมากกว่าทางรูปธรรม เนื่องจากมีความเห็นว่าการพัฒนาบ้านไทย ควรจะนำสิ่งที่เป็นเนื้อหามาใช้ มากกว่าการที่จะนำมาเฉพาะเปลือก ส่วนรูปโฉมทางกายภาพก็อาจจะมีได้บ้างตามความจำเป็นของการใช้สอยอาคารนั้น ว่ามีความต้องการให้เป็นไทยมากน้อยแค่ไหน แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเป็นจริงของสภาพสังคม และความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว นักวิชาการเห็นว่า ความเป็นไทยอยู่ที่เนื้อหาเป็นหลัก ไม่ใช่รูปโฉม รูปโฉมเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย แต่เนื้อหาไม่เปลี่ยน

ตัวอย่างบ้านสมัยใหม่ที่ใช้แนวความคิดของเรือนไทยในการออกแบบ

แสดงบ้านไทยสมัยใหม่ที่ใช้แนวความคิดของเรือนไทยมาใช้ในการออกแบบ โดยใช้วัสดุสมัยใหม่
และไม่มีรายละเอียดตามรูปแบบของเดิม

บันไดนอกบ้านตรงชานเรือนแบบเรือนไทยโบราณ

การมีชายคายื่นคลุมตัวบ้านและมีค้ำยัน

แสดงตัวเรือนชั้นบน มีลักษณะเป็นกลุ่มเรือนหลายหลัง

แสดงพื้นที่โล่งส่วนกลาง ล้อมรอบด้วยตัวเรือน และแสดงลักษณะเสาลอย

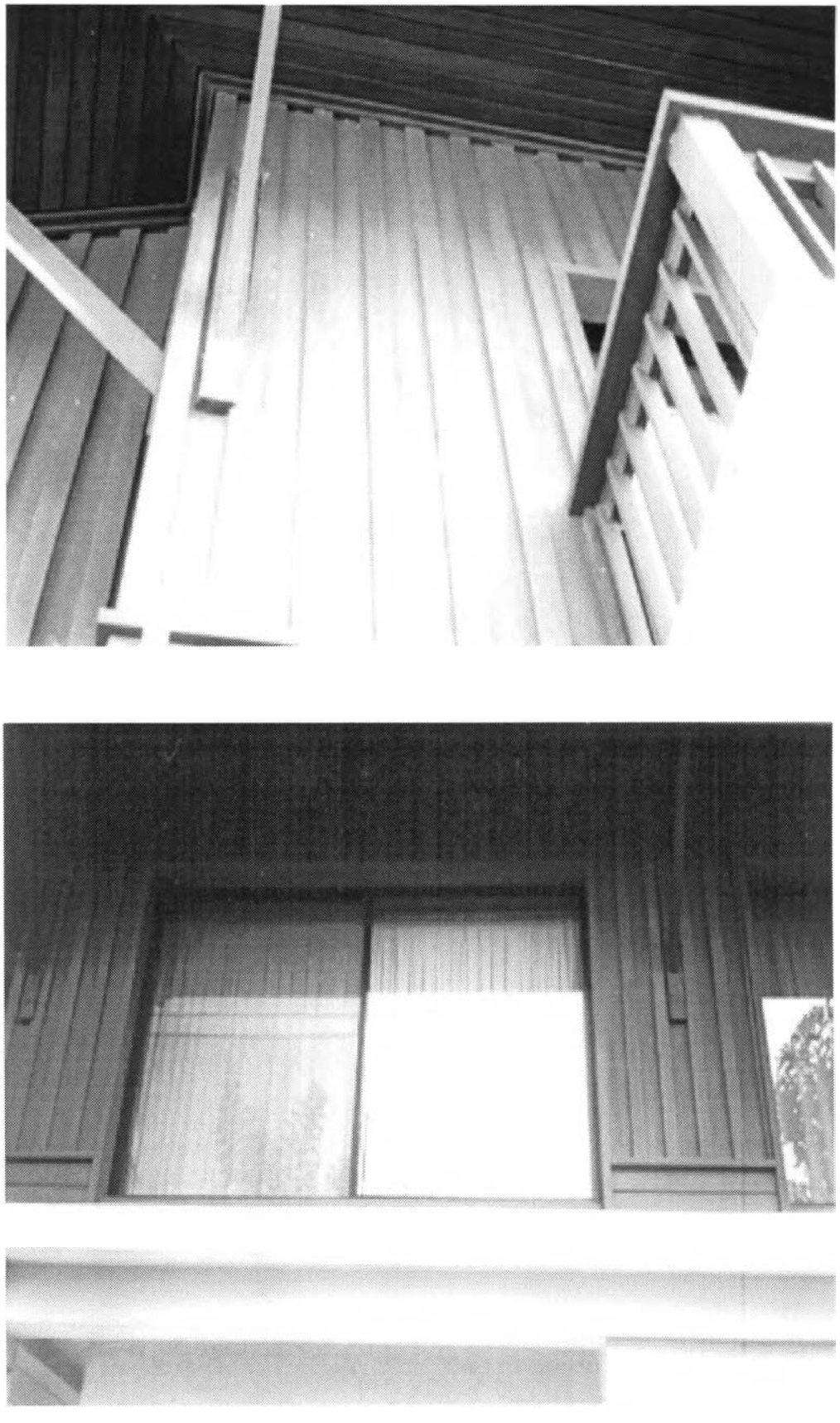

แสดงค้ายันรับชายคาและลายฝาผนังไม้

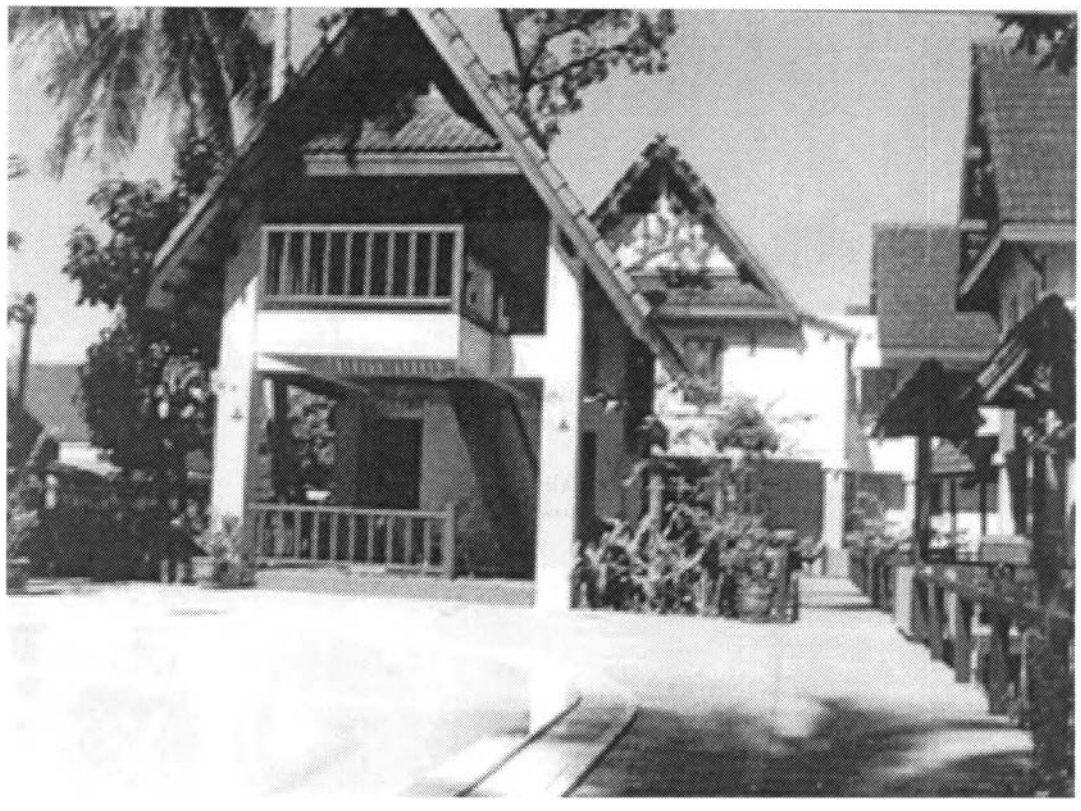

กลุ่มบ้านที่ใช้แนวความคิดของบ้านไทย โครงการ "บ้านกรองใจ" ถนนราชสีมาเหนือ ดุสิต สถาปนิก บริษัท แปลน อาคิเต็ค จำกัด

เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการกับกลุ่มลูกค้า ในประเด็นเกี่ยวกับเรือนไทย 6 ประเด็น

ประเด็นคำถาม	นักวิชาการ	ซื้อ / สร้าง	คาดหวัง
1. คุณค่าของเรือนไทย	1. แสดงเอกลักษณ์ไทย 2. ความสวยงามของรูปทรง 3. บรรยากาศที่สงบร่มเย็น	1. ความสวยงามของรูปทรง 2. บรรยากาศที่สงบร่มเย็น 3. แสดงเอกลักษณ์ไทย	1. บรรยากาศที่สงบร่มเย็น 2. แสดงเอกลักษณ์ไทย 3. ความสวยงามของรูปทรง
2. ปัญหาที่ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	1. ห้องน้ำบนเรือนไม้ 2. ติดมุ้งลวด 3. กั้นห้องชั้นใต้ถุน	1. ห้องน้ำบนเรือนไม้ 2. ติดมุ้งลวด 3. ติดเครื่องปรับอากาศ	1. ห้องน้ำบนเรือนไม้ 2. ติดมุ้งลวด 3. ติดเครื่องปรับอากาศ
3. สาเหตุที่ไม่นิยมเรือนไทย	1. ที่ดินราคาแพง หาที่ยาก 2. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า 3. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก	1. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก 2. ช่างฝีมือและวัสดุหายาก 3. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า	1. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก 2. ช่างฝีมือและวัสดุหายาก 3. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า
4. แนวโน้มความนิยมเรือนไทย	ไม่แน่ใจ ขึ้นกับการปลูกฝังค่านิยม	น้อยลง เพราะปัญหาเรื่องวัสดุและช่างฝีมือ	น้อยลง เพราะราคาแพงมาก
5. ลักษณะของเรือนไทยที่เลือก	บ้านไทยสมัยใหม่ที่มีเฉพาะลักษะไทยทางนามธรรม โดยไม่จำเป็นต้องมีรายละเอียดทางรูปธรรม	เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิมแต่บางส่วนปรับใช้วัสดุอุปกรณ์ สมัยใหม่	เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิม - ทั้งหลัง
6. ลักษณะเด่นที่ควรเก็บไว้ในการทำให้เกิดเอกลักษณ์ไทย	<u>นามธรรม</u> คือ โปร่งโล่ง กันแดดกันฝน ป้องกัน น้ำท่วม และมีความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ	<u>รูปธรรม</u> คือ - หลังคาทรงสูง - ชานเรือน - ตัวเหงาปั้นลม	<u>รูปธรรม</u> คือ - หลังคาทรงสูง - ตัวเหงาปั้นลม - ชานเรือน

<u>หมายเหตุ</u> ข้อที่ระบุเรียงตามลำดับที่มีความสำคัญตั้งแต่มากไปหาน้อย ตามความเห็นของผู้ตอบทั้งนักวิชาการ และกลุ่มเป้าหมาย

การปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตสมัยใหม่

เรือนไทยแบบดั้งเดิมหากจะนำมาใช้พักอาศัยในปัจจุบัน จะพบว่ามีข้อเสียดังนี้ คือ

1. เรือนไทยภาคกลางมีผนังที่เอียงสอบเข้า การจัดวางเครื่องเรือนในห้องย่อมไม่กระชับและสะดวกเท่ากับผนังที่วางตั้งฉาก

2. เรือนไทยมีหน้าต่างทุกช่วงเสา และยังมีเสาเรือนโปนออกมานอกผนังด้วย ทำให้ลำบากในการวางเครื่องเรือนสมัยใหม่ ทั้งยังต้องแบ่งเป็นช่วง ๆ อาจแก้ไขได้ด้วยการทำเครื่องเรือนเฉพาะที่ (BUILD IN) ซึ่งราคาสูงกว่าเครื่องเรือนทั่วไปในท้องตลาด

3. การมีธรณีประตู ทำให้ก้าวข้ามลำบาก ไม่สะดวกและเปลืองแรง

4. ห้องแต่งตัวของเดิมไม่มี เพราะสมัยก่อนผู้คนไม่ต้องแต่งตัวมากเหมือนสมัยนี้ ทั้งเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มก็มีน้อย จึงไม่จำเป็นต้องมีพื้นที่เพื่อการนี้ดังเช่นปัจจุบัน

5. เรือนไทยของเดิมไม่มีห้องน้ำ หรือถ้ามีก็แยกออกไปเป็นอีกหลังต่างหาก แต่ปัจจุบันต้องมีห้องน้ำอยู่ภายในบ้านโดยเฉพาะต้องติดกับห้องนอนจึงทำให้ไม่สะดวกสำหรับสมัยนี้

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคม วิถีชีวิตของคนไทยปัจจุบัน ถ้าหากต้องการใช้ชีวิตอยู่ในเรือนไทยอย่างรักและหลงใหลจริง ๆ (ROMANTIC) ผู้อยู่อาศัยต้องปรับตัวให้เข้ากับอาคาร ด้วยการมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตดังเช่นสมัยก่อน คือ การกินอยู่ นั่ง นอนกับพื้น ซึ่งก็จะดูเป็นเรื่องฝืนสำหรับสมัยนี้ (อนุวิทย์ เจริญศุภกุล, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2537) ดังนั้นถ้าต้องการจะให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่สมัยใหม่ ก็จำเป็นต้องมีการดัดแปลง โดยมีผู้นิยมทำขึ้นหลายวิธี บางรายที่มีทุนทรัพย์พอก็สร้างขึ้นใหม่ทั้งหลังด้วยวัสดุใหม่และกรรมวิธีแบบใหม่ แต่มีรูปทรงเลียนแบบของเดิม วิธีนี้อันที่จริงแล้วสิ้นเปลืองค่าก่อสร้างมากกว่าการนำตัวเรือนโบราณของเดิมมาดัดแปลง และราคาแพงกว่าการปลูกอาคารแบบปัจจุบันเมื่อเทียบเนื้อที่กัน ทั้งยังเป็นการแสร้งทำด้วยการใช้วัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในวิธีการของโครงสร้างแบบเก่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องในหลักของปรัชญาสถาปัตยกรรม (แสงอรุณ รัตกสิกร, 2524)

แสงอรุณ รัตกสิกร ได้อธิบายถึงแนวความคิดในการปรับใช้เรือนไทย ในกรณีของผู้ที่ไปซื้อเรือนไทยเก่ามาปรับปรุง ว่าสามารถทำได้ดังนี้

1. การวางผัง ควรมีไม่น้อยกว่า 2 หลัง และมีนอกชานแล่นเชื่อม โดยจะวางเรือนขนานกันหรือตั้งฉากก็ได้ เพื่อความสะดวกในการต่อเติมในอนาคต

2. ใต้ถุน ควรปูพื้น และกั้นเป็นห้องเพื่อใช้ประโยชน์เป็นห้องนั่งเล่น อาหารและครัว แต่สิ่งสำคัญที่ควรรักษาไว้คือการแสดงลักษณะเปิดโล่งของใต้ถุน ด้วยการก่อผนังรอบนอกให้สูงจากพื้นเพียง 60 เซ็นติเมตร แล้วผนังที่เหลือเป็นหน้าต่างสูงถึงเพดาน หรือด้วยการทำเป็นหน้าต่างลงจรดพื้นก็ย่อมได้ และเนื้อที่ระหว่างเสาถึงเสาก็ควรเปิดเป็นหน้าต่างเพื่อให้คงความโล่งของใต้ถุนเรือนไทยไว้ ทั้งยังทำให้เกิดการประสานกันระหว่างเนื้อที่ภายในห้องกับภายนอกห้องได้อย่างดียิ่ง

3. บันได ของเดิมวางไว้นอกเรือน ทำให้การติดต่อระหว่างชั้นบนและชั้นล่างไม่สะดวก จึงควรถอยไปไว้ในบริเวณตัวเรือน เพื่อจะได้ไม่เปียกฝนและปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายในเวลาค่ำคืน

4. ห้องนอน ของเดิมมีประตูทางเข้าอยู่ตรงกลางเพียงบานเดียว ทำให้การถ่ายเทอากาศและแสงสว่างไม่เพียงพอ อาจจะเพิ่มประตูขึ้นอีกบานหนึ่งและทำลูกกรงกั้นไว้ เพื่อให้ได้แสงสว่างมากขึ้นและระบายอากาศดีขึ้น

5. ไม่มีห้องแต่งตัว และบริเวณที่จะตั้งตู้เสื้อผ้า แก้ไขได้โดยกั้นห้องยื่นออกมาที่ชานนอกห้องนอน เพื่อเป็นห้องเก็บเสื้อผ้าและแต่งตัวได้ในห้องเล็ก ๆ นี้

6. หน้าต่าง ของเดิมมีลูกกรงและบานหน้าต่างเปิดเข้าภายในห้อง หากจะติดมุ้งลวดหรือติดม่านก็ทำได้โดยการเอาลูกกรงออกและทำบานหน้าต่างให้เปิดออกภายนอก แต่วิธีนี้อาจจะทำให้เสียลักษณะของไทยเดิมไป

7. ห้องน้ำ ของเดิมไม่มีห้องน้ำ วิธีแก้ไขใช้วิธีเดียวกับการกั้นห้องแต่งตัวคือ กั้นห้องยื่นออกมาที่ชานก็จะได้ห้องน้ำติดกับห้องนอนแบบสมัยใหม่ พื้นห้องน้ำก็สามารถทำเป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กบนพื้นไม้ได้โดยไม่รั่ว ส่วนผนังควรทำเป็นผนัง 2 ชั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ผนังไม้ชำรุดเสียหายด้วยการทำเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนบุกระเบื้องเป็นผนังชั้นใน ส่วนอีกวิธีคือการใช้กระจกใสเป็นผนังชั้นในกั้นทับบนผนังไม้อีกที วิธีนี้จะช่วยให้ยังคงรักษาบรรยากาศเดิมของไทยไว้ได้ (ธานินทร์ เลิศนครินทร์,สัมภาษณ์ 28 ธันวาคม 2537)

การมีธรณีประตู ทำให้ก้าวข้ามลำบาก

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงการกั้นห้องชั้นใต้ถุน

แสดงการปูพื้นและกั้นห้องชั้นใต้ถุน เพื่อใช้ประโยชน์

แสดงช่องบันไดภายในตัวบ้าน และบริเวณที่ทำเป็นสวนหย่อมข้างบันได

แสดงการทำประตูเป็นลักษณะผนังที่เปิดกว้างได้หลายบาน

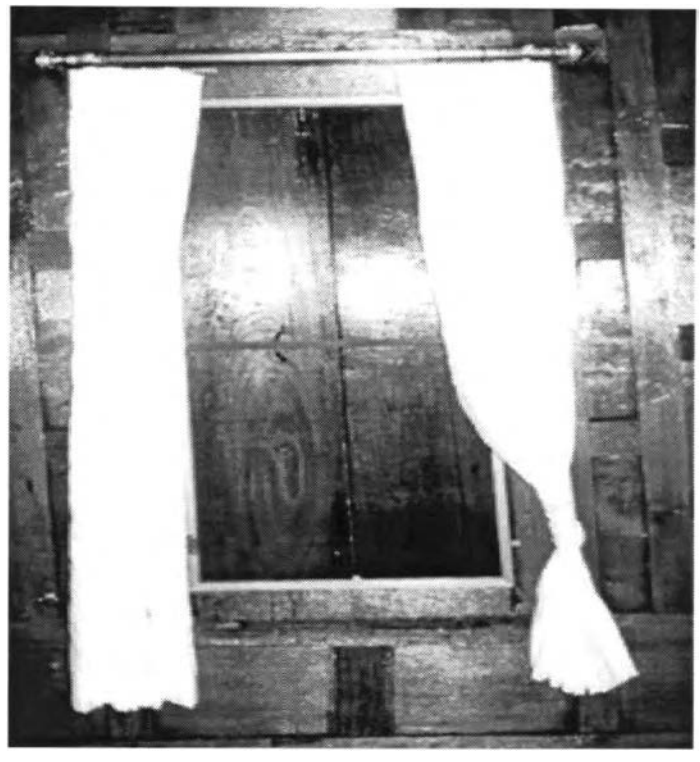

แสดงการปรับบานหน้าต่าง เพื่อให้ติดม่านและมุ้งลวดภายในได้

แสดงการทำห้องน้ำบนเรือนไม้

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงแนวทางการดัดแปลง สำหรับผู้ที่มีเรือนไทยโบราณอยู่แล้วหรือผู้ที่ไปซื้อเรือนไทยมาปรับปรุง แต่ถ้าจะทำขึ้นใหม่ทั้งหลังโดยมีหลังคาซึ่งมีปั้นลมและตัวเหงา เพื่อให้ดูเป็นไทยเดิมแล้ว ในความเห็นของแสงอรุณ รัตกสิกร (2524) มีความเห็นว่าไม่ควรทำเพราะจะเป็นการสิ้นเปลืองกว่าการปลูกบ้านแบบปัจจุบันเสียอีก และคิดว่าความเป็นไทยในสถาปัตยกรรม มิได้อยู่ที่ปั้นลมตัวเหงาและฝาปะกนเท่านั้น แต่ด้วยวัสดุใหม่ วิธีการก่อสร้างใหม่ และปัญญาของสถาปนิก พวกเราก็จะได้อยู่ในอาคารที่เป็นของไทยและคนไทยได้เช่นกัน ทั้งที่ไม่มีปั้นลมและฝาปะกนให้เห็นเลย

ภาคผนวก ข

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

กันยายน 2537

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตทำการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ

เรียน

ด้วย นางสาวรำไพพิณ สุจิรัตนวิมล นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 3 ของภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายให้จัดทำโครงการ "การศึกษาความต้องการของผู้ซื้อที่มีต่อรูปแบบและลักษณะของบ้านทรงไทย"

ซึ่งในการนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ เพื่อประกอบการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวรำไพพิณ สุจิรัตนวิมล ผู้ถือหนังสือได้ทำการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาจากหน่วยงานของท่าน เท่าที่จะพิจารณาเห็นสมควร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความร่วมมือเพื่อการศึกษาของนิสิต และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ มานพ พงศทัต)
หัวหน้าภาควิชาเคหการ

ภาควิชาเคหการ
โทร. 2184332-3
โทรสาร 2520040

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

ID [ ][ ][ ] 1-3
[1] 4

file: build4.doc

กรุณากรอกข้อความและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตามความเห็นของท่าน

สำหรับเจ้าหน้าที่

	รหัส	สแกน

ตอนที่ 1 : การตัดสินใจ

1. ท่านต้องการเป็นเจ้าของเรือนไทย เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เห็นคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้ ( ) 2. อยู่สบายกว่าบ้านแบบอื่น — I 1 [ ][ ]
( ) 3. ดูภูมิฐาน บ่งบอกฐานะ ( ) 4. ชอบความแปลกไม่เหมือนใคร — I 3 [ ][ ]
( ) 5. ประทับใจในความงดงาม ( ) 6. บ่งบอกรสนิยม — I 5 [ ][ ]
( ) 7. ต้องการความสงบ ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ..... — I 7 [ ][ ]

2. ท่านสร้างเรือนไทยไว้เพื่อ — I 9 [ ]

( ) 1. เป็นที่พักอาศัย ( ) 2. ให้เช่า ( ) 3. เป็นบ้านพักผ่อน ( ) 4. เก็งกำไร
( ) 5. ไว้รับรองแขก (ลูกค้าหรือเพื่อนฝูง) ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรือนไทยจากแหล่งใด — I 10 [ ]

( ) 1. วิทยุ/โทรทัศน์ ( ) 2. หนังสือพิมพ์
( ) 3. แผ่นพับโฆษณา ( ) 4. เพื่อนฝูง-ญาติ
( ) 5. นิตยสารทั่วไป ( ) 6. นิตยสารคู่มือเลือกซื้อบ้าน
( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการสร้างเรือนไทย — I 11 [ ]

( ) 1. ตัดสินใจเอง ( ) 2. คู่ครอง ( ) 3. บิดามารดา
( ) 4. ญาติพี่น้อง ( ) 5. บุตร ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวกับเรือนไทยต่อไปนี้อย่างไร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญโดยที่ 1= สำคัญที่สุด และ 2,3,4,5= สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ราคา ( ) 2. รูปแบบของเรือนไทย — I 12 [ ][ ]
( ) 3. ทำเล (เช่น ในเมือง/นอกเมือง) ( ) 4. ตำแหน่งที่ตั้ง (เช่น ริมน้ำ/ริมถนน) — I 14 [ ][ ]
( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... — I 16 [ ]

ตอนที่ 2 : ลักษณะเรือนไทยที่สร้าง

เรือนไทยที่ท่านสร้าง มีลักษณะอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

1. ทำเลที่ปลูกสร้าง — I 17 [ ]

( ) 1. กรุงเทพฯ ย่านกลางเมือง ( ) 2 กรุงเทพฯ ย่านชานเมืองและปริมณฑล
( ) 3. ต่างจังหวัด โปรดระบุ.....

2. ตำแหน่งที่ตั้ง — I 18 [ ]

( ) 1. ริมแม่น้ำ/คลอง ( ) 2. ริมถนนใหญ่ ( ) 3. ริมถนนซอย ( ) 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ระดับราคาที่สร้าง — I 19 [ ]

( ) 1. ต่ำกว่า 1 ล้านบาท ( ) 2. ระหว่าง 1 ล้าน - 3 ล้านบาท
( ) 3. ระหว่าง 3 ล้าน - 6 ล้านบาท ( ) 4. ระหว่าง 6 ล้าน - 10 ล้านบาท
( ) 5. ระหว่าง 10 ล้าน - 15 ล้านบาท ( ) 6. 15 ล้านบาทขึ้นไป

4. ขนาดที่ดิน — I 20 [ ]

( ) 1. ต่ำกว่า 100 ตารางวา ( ) 2. 101-200 ตารางวา ( ) 3. 201 - 400 ตารางวา
( ) 4. ระหว่าง 1 ไร่ - 2 ไร่ ( ) 5. 2 ไร่ขึ้นไป ประมาณ.....ไร่

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. เรือนไทยที่ท่านสร้าง เป็นไทยในลักษณะไหน I 21

( ) 1. เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิม ทั้งลักษณะรูปทรง วัสดุที่ใช้ และพื้นที่ใช้สอย

( ) 2. เรือนไทยแบบดั้งเดิม แต่บางส่วนใช้วัสดุสมัยใหม่ เช่น ชั้นล่างเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน, เสา+พื้นเป็นคอนกรีต ส่วนชั้นบนยังเป็นเรือนไม้อย่างของเดิม

( ) 3. บ้านที่ใช้วัสดุสมัยใหม่และพื้นที่ใช้สอยสมัยใหม่ แต่มีรูปทรงหลังคาไทยแบบของเดิม

6. ลักษณะตัวบ้านและพื้นที่ใช้สอย

ประเภทของเรือน ( ) 1. เรือนเดี่ยว I 22

( ) 2. เรือนหมู่ จำนวน.....หลัง I 23

ห้องนอน จำนวน.....ห้อง I 24

( ) 1. นอนพื้น ( ) 2. นอนฟูก ( ) 3. นอนเตียง I 25

ห้องน้ำในบ้าน จำนวน.....ห้อง I 26

ห้องครัว ( ) 1. อยู่ในตัวบ้าน ( ) 2. แยกจากตัวบ้าน I 27

ที่จอดรถ ( ) 1. อยู่ติดกับตัวบ้าน ( ) 2. แยกจากตัวบ้าน I 28

ห้องรับแขก/พักผ่อน ( ) มี ( ) ไม่มี I 29

ห้องทำงาน ( ) มี ( ) ไม่มี I 30

ห้องพระ ( ) มี ( ) ไม่มี I 31

ห้องคนใช้ ( ) มี ( ) ไม่มี I 32

ห้องเก็บของ ( ) มี ( ) ไม่มี I 33

บันไดในบ้าน ( ) มี ( ) ไม่มี I 34

บันไดนอกบ้านไว้ไขว่ ( ) มี ( ) ไม่มี I 35

ขานเรือน ( ) มี ( ) ไม่มี I 36

7. ถ้ามีการปรับใช้อุปกรณ์สมัยใหม่ เพื่อความเหมาะสมกับชีวิตในปัจจุบัน ท่านได้ปรับอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ห้องน้ำบนเรือนไม้และติดตั้งสุขภัณฑ์สมัยใหม่ ( ) 2. กั้นห้องชั้นใต้ถุน เพื่อใช้พื้นที่ชั้นล่าง I 37

( ) 3. เปลี่ยนพื้นขานเรือนเป็นคอนกรีตแทนไม้เพื่อกันน้ำรั่ว ( ) 4. เพิ่มขนาดประตู-หน้าต่าง เพื่อให้ได้แสงสว่างมากขึ้น I 39

( ) 5. ติดมุ้งลวด ( ) 6. ติดเหล็กดัด I 41

( ) 7. ติดเครื่องปรับอากาศ ( ) 8. ติดกระจกที่ประตู-หน้าต่าง I 43

( ) 9. ตีฝ้าเพดาน ใต้หลังคา ( ) 10. กรุผนังด้านในอีกชั้น I 45

( ) 11. เครื่องเรือน เครื่องใช้สมัยใหม่ ( ) 12. ติดตั้งอุปกรณ์กันขโมย I 47

( ) 13. ติดตั้งเสาอากาศโทรทัศน์ ( ) 14. ติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม I 49

( ) 15. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 51

8. จากรายการในข้อ 7 ข้อใดที่ท่านเห็นว่าลำบากในการนำมาปรับใช้กับเรือนไทยมากที่สุด (โปรดเลือกตอบไม่เกิน 3 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = ลำบากมากที่สุด)

อันดับ 1 .....

2 .....

3 .....

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย

1. ในความเห็นของท่านคุณค่าของเรือนไทย อยู่ที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ความสวยงามของรูปทรงสัดส่วน ( ) 2. การจัดพื้นที่ใช้สอยดี I 53

( ) 3. ใช้วัสดุไม้ ( ) 4. เหมาะสมกับภูมิอากาศของไทย I 55

( ) 5. บรรยากาศที่สงบร่มเย็นเป็นธรรมชาติ ( ) 6. แสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย I 57

( ) 7. เป็นของเก่าที่มีค่ามากในปัจจุบัน ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 59

สำหรับเจ้าหน้าที่

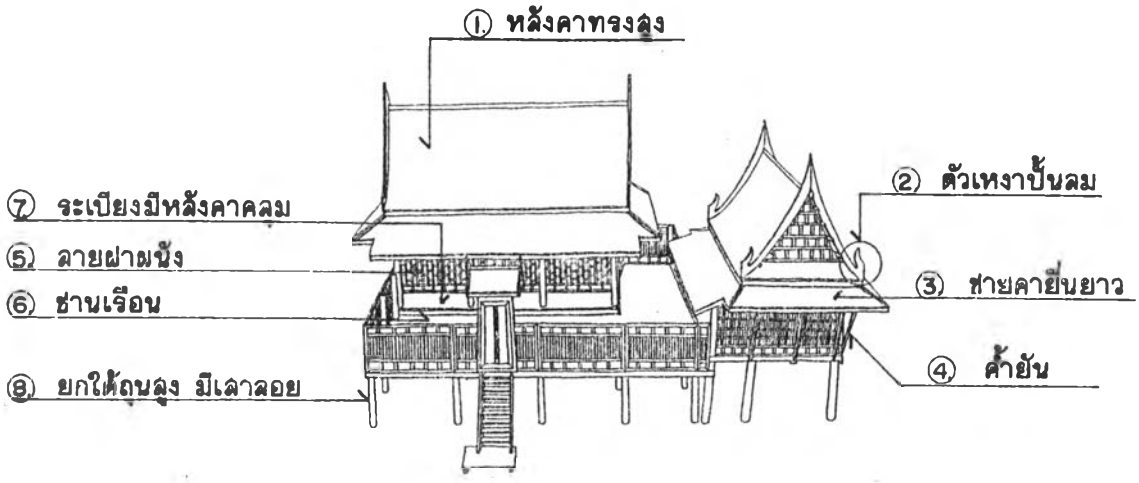

ID 2

2. จากลักษณะเด่นของเรือนไทยต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน การทำให้เกิดเอกลักษณ์ไทยควรแสดงออกตรงที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดดูรูปประกอบ)

( ) 1. หลังคาทรงสูง ( ) 2. ตัวเหงาปั้นลม I 61

( ) 3. ชายคายื่นยาว ( ) 4. ค้ำยัน I 63

( ) 5. ลายฝาผนัง (ฝาปะกน) ( ) 6. ชานเรือน I 65

( ) 7. ระเบียงมีหลังคาคลุม ( ) 8. ยกใต้ถุนสูงมีเสาลอย I 67

( ) 9. กันแดดกันฝนได้ดี ( ) 10. ความโปร่งโล่งสบาย I 69

( ) 11. ความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ ( ) 12. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 71

3. ปัจจุบันนี้คนไทยไม่นิยมสร้างเรือนไทยเพื่อการพักอาศัย ท่านคิดว่าสาเหตุสำคัญเป็นเพราะอะไร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เรือนไทยแบบเดิมใช้ที่ดินมาก ปัจจุบันหาที่ยาก เพราะที่ดินราคาแพง I 73

( ) 2. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า ( ) 3. ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป เห็นว่าเรือนไทยพ้นยุคสมัย I 74

( ) 4. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก ( ) 5. ช่างฝีมือและวัสดุหายาก I 76

( ) 6. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นคุณค่าเรือนไทย ( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 78

4. ในอนาคต ท่านคิดว่าเรือนไทยจะได้รับความนิยมมากขึ้นหรือไม่

( ) 1. มากขึ้น เพราะ ↓

( ) 1. เหมาะสมกับสภาพ ภูมิอากาศของไทย
( ) 2. กำลังตื่นตัวเรื่อง วัฒนธรรมไทย
( ) 3. อื่นๆ.....

( ) 2. น้อยลง เพราะ ↓

( ) 1. ราคาแพง
( ) 2. ปัญหาเรื่องที่ดิน
( ) 3. ปัญหาเรื่องวัสดุ+ช่าง
( ) 4. ค่านิยมเปลี่ยนไป
( ) 5. อื่นๆ.....

( ) 3. ไม่แน่ใจ ขึ้นอยู่กับ ↓

( ) 1. การประชาสัมพันธ์
( ) 2. กระแสความนิยมของคนไทย
( ) 3. ฐานะทางการเงิน
( ) 4. การปลูกฝังค่านิยม
( ) 5. อื่นๆ.....

I 80 I 81 I 82 I 83 I 84 I 85

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลของผู้ตอบ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง I 86

2. อายุ.....ปี I 87

3. เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

4. สถานภาพสมรส ( ) 1. โสด → ( ) 1. กำลังจะแต่งงาน ( ) 2. ยังไม่คิดจะแต่งงาน I 88

( ) 2. แต่งงาน →
( ) 3. หม้าย →
( ) 4. หย่า →

( ) 1. ยังไม่มีบุตร
( ) 2. มีบุตร ชาย.....คน หญิง.....คน
( ) 3. แยกกันอยู่

I 89 I 90 I 91

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ..... ( ) 3. ต่างประเทศ โปรดระบุ..... I 92 □

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาตรี สาขา..... I 93 □

( ) 3. ปริญญาโท สาขา..... ( ) 4. ปริญญาเอก สาขา.....

7. อาชีพ I 94 □

( ) 1. ค้าขาย ( ) 2. นักธุรกิจ ทางด้าน..... ( ) 3. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายวิทย์

( ) 4. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายสังคม ( ) 5. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) 6. พนักงานบริษัท

( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. สถานภาพการทำงาน I 95 □

( ) 1. เจ้าของกิจการ → ( ) 1. ขนาดใหญ่ ( ) 2. ขนาดกลาง ( ) 3. ขนาดเล็ก

( ) 2. ลูกจ้าง → ( ) 1. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) 2. เอกชน → ( ) 1. ผู้บริหารระดับสูง ( ) 2. ผู้บริหารระดับกลาง ( ) 3. พนักงานระดับปฏิบัติการ I 96 □ I 97 □

( ) 3. ทำงานอิสระ

( ) 4. อื่นๆ.....

9. รายได้ครัวเรือนต่อเดือน (รวมเฉพาะรายได้ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการจ่ายเงินดาวน์/เงินผ่อนเท่านั้น) I 98 □

( ) 1. น้อยกว่า 50,000 บาท ( ) 2. 50,001-100,000 บาท

( ) 3. 100,001-150,000 บาท ( ) 4. 150,001-200,000 บาท

( ) 5. 200,001-300,000 บาท ( ) 6. 300,001-400,000 บาท

( ) 7. 400,001-500,000 บาท ( ) 8. 500,000 บาทขึ้นไป

10. จำนวนคนในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบัน.....คน I 99 □□

11. ในอดีตท่านเคยพักอาศัยในเรือนไทยหรือไม่

( ) 1. ไม่เคย ( ) 2. เคย → ( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด I 100 □

12. ก่อนที่จะย้ายมาอยู่เรือนไทย ที่อยู่อาศัยเดิมของท่านมีลักษณะอย่างไร

ทำเล → ( ) 1. กรุงเทพฯ เขต..... I 101 □□□

( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ.....

ลักษณะบ้าน →

( ) 1. บ้านเดี่ยว ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 102 □

( ) 2. บ้านแฝด ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 103 □□□

( ) 3. ทาวน์เฮ้าส์ ขนาดที่ดิน.....ตารางวา

( ) 4. อาคารชุด พื้นที่.....ตารางเมตร

( ) 5. อาคารพาณิชย์ ( ) 6. อพาร์ทเมนต์ ( ) 7. อื่นๆ.....

13. ท่านเคยพักอาศัยในต่างประเทศหรือไม่ (ไม่นับการไปเที่ยว) I 104 □□

( ) 1. ไม่เคย

( ) 2. เคย.....ปี → ( ) 1. เกิดและเติบโตที่นั่น I 105 □

ประเทศ.....

( ) 2. เกิดที่เมืองไทยแต่ไปโตที่นั่น ไปเมื่ออายุ.....ปี

( ) 3. ไปเรียนต่อ

( ) 4. ไปทำงาน ( ) 5. อื่นๆ.....

4.2 วิถีการดำเนินชีวิต

14. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านเป็นเจ้าของ (ไม่นับของบริษัท)(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. วิทยุติดตามตัว ( ) 2. โทรศัพท์มือถือ I 106 □□

( ) 3. แฟกซ์ (ที่บ้าน) ( ) 4. เครื่องถ่ายเอกสาร I 108 □□

( ) 5. คอมพิวเตอร์ (ที่บ้าน) ( ) 6. เคเบิลทีวี I 110 □□

( ) 7. จานรับสัญญาณดาวเทียม ( ) 8 บัตรเครดิต I 112 □□

สำหรับเจ้าหน้าที่

( ) 9. สมาชิกสโมสร/ชมรม → ( ) 1. กีฬา ( ) 2. บันเทิง ( ) 3. เพื่อสุขภาพ ( ) 4. การกุศล/สังคม ( ) 5. อื่นๆ.....

( ) 10. รถยนต์.....คัน

( ) 11. อื่นๆ.....

I 114 I 116 I 117 ID 3

15. ในวันธรรมดา ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร

กิจกรรม	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ละ ครั้ง	เดือนละ ครั้ง	หลายๆเดือน ต่อครั้ง	ไม่เคยทำ	
1. ไปศูนย์การค้า							I 118
2. ออกงานสังคม							I 119
3. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง							I 120
4. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์							I 121
5. เล่นกีฬา โปรดระบุ.....							I 122
6. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค							I 123
7. ทำงานพิเศษ/ติดต่องาน							I 124
8. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน							I 125
9. อื่นๆ.....							I 126

16. ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดพิเศษ ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร (โดยเฉลี่ย)

กิจกรรม	ทุกสัปดาห์	เกือบทุกสัปดาห์	เดือนละครั้ง	หลายๆเดือนต่อครั้ง	ไม่เคยทำ	
1. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน						I 127
2. ไปศูนย์การค้า						I 128
3. ทานอาหารนอกบ้านกับครอบครัว						I 129
4. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง						I 130
5. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์						I 131
6. เล่นกีฬา ระบุ.....						I 132
7. ไปพักผ่อนต่างจังหวัด						I 133
8. เข้าวัด/ทำกิจกรรมทางศาสนา						I 134
9. ทำงาน/ติดต่องาน						I 135
10. ออกงานสังคม						I 136
11. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค						I 137
12. อื่นๆ.....						I 138

17. ในขณะที่ท่านอยู่ที่บ้าน ส่วนใหญ่ท่านใช้เวลาในการทำกิจกรรมประเภทใด (โปรดเลือกไม่เกิน3 ข้อ ที่ท่านคิดว่าทำบ่อยที่สุด)

( ) 1 ดูโทรทัศน์/วิดีโอ ( ) 2. ฟังวิทยุ I 139

( ) 3. อ่านหนังสือ ( ) 4. นอน I 141

( ) 5. เล่นดนตรี ระบุ..... ( ) 6. ทำงานบ้าน I 143

( ) 7. ทำงานอดิเรก ระบุ..... ( ) 8. ละลางงานค้างจากที่ทำงาน I 145

( ) 9. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 147

18. ประเภทของดนตรีที่ท่านชอบที่สุด I 148

( ) 1. ไทยสากล ( ) 2 ไทยเดิม ( ) 3. ลูกทุ่ง

( ) 4. เพลงสากล ( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

19. ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่ท่านอ่านเป็นประจำ (บ่อยที่สุด) I 149

( ) 1. รายวัน ( ). 2. ธุรกิจ ( ) 3. การเมือง

( ) 4. กีฬา ( ) 5. อื่นๆ โปรด ระบุ..... ( ) 6. ไม่มี

สำหรับเจ้าหน้าที่

I 150	

20. ประเภทของนิตยสารที่ท่านอ่านมากที่สุด

( ) 1. สุขภาพ ( ) 2. ศิลปวัฒนธรรม ( ) 3. สารคดี/วิชาการ

( ) 4. ธุรกิจ ( ) 5. บันเทิง ( ) 6. เทคโนโลยี

( ) 7 ธรรมะ ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

21. ในการดำเนินชีวิตของท่าน ท่านให้ความสำคัญในเรื่องใด (โปรดระบุไม่เกิน 5 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = สำคัญมากที่สุด และ 2,3,4,5 = สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ครอบครัวที่อบอุ่น ( ) 2. สุขภาพที่ดี

( ) 3. เงิน ( ) 4. บ้าน, รถยนต์

( ) 5. ชื่อเสียง เกียรติยศ ( ) 6. ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

( ) 7. การศึกษาสูง ( ) 8. ความสงบในชีวิต

( ) 9. เพื่อน ( ) 10. คู่ครอง

( ) 11. ญาติพี่น้อง ( ) 12. ศาสนา

( ) 13. สิ่งอำนวยความสะดวก ( ) 14. ความมีอิสระ

( ) 15. การแต่งกายที่ดี ( ) 16. อื่นๆ โปรดระบุ.....

I 151		
I 153		
I 155		
I 157		
I 159		
I 161		
I 163		
I 165		

แบบสอบถาม

ID [ ][ ][ ][1]

file: buyer4.doc

กรุณากรอกข้อความและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตามความเห็นของท่าน

สำหรับเจ้าหน้าที่

	รหัส	ลงมือ

ตอนที่ 1 : การเลือกซื้อ

1. ท่านต้องการเป็นเจ้าของเรือนไทย เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เห็นคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้ ( ) 2. อยู่สบายกว่าบ้านแบบอื่น — I 1
( ) 3. ดูภูมิฐาน บ่งบอกฐานะ ( ) 4. ชอบความแปลกไม่เหมือนใคร — I 3
( ) 5. ประทับใจในความงดงาม ( ) 6. บ่งบอกรสนิยม — I 5
( ) 7. ต้องการความสงบ ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ..... — I 7

2. ท่านซื้อเรือนไทยไว้เพื่อ — I 9

( ) 1. เป็นที่พักอาศัย ( ) 2. ให้เช่า ( ) 3. เป็นบ้านพักผ่อน ( ) 4. เก็งกำไร
( ) 5. ไว้รับรองแขก (ลูกค้าหรือเพื่อนฝูง) ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านได้รับทราบข้อมูลโครงการเรือนไทยจากแหล่งใด — I 10

( ) 1. วิทยุ/โทรทัศน์ ( ) 2. หนังสือพิมพ์
( ) 3. แผ่นพับโฆษณา ( ) 4. เพื่อนฝูง-ญาติ
( ) 5. นิตยสารทั่วไป ( ) 6. นิตยสารคู่มือเลือกซื้อบ้าน
( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการซื้อเรือนไทย — I 11

( ) 1. ตัดสินใจเอง ( ) 2. คู่ครอง ( ) 3. บิดามารดา
( ) 4. ญาติพี่น้อง ( ) 5. บุตร ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวกับเรือนไทยต่อไปนี้อย่างไร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญโดยที่ 1= สำคัญที่สุด และ 2,3,4,5= สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ราคา ( ) 2. รูปแบบของเรือนไทย — I 12
( ) 3. ทำเล (เช่น ในเมือง/นอกเมือง) ( ) 4. ตำแหน่งที่ตั้ง (เช่น ริมน้ำ/ริมถนน) — I 14
( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... — I 16

ตอนที่ 2 : ลักษณะเรือนไทยที่ซื้อ

เรือนไทยที่ท่านซื้อ มีลักษณะอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

3. ระดับราคาที่ซื้อ — I 19

( ) 1. ต่ำกว่า 1 ล้านบาท ( ) 2. ระหว่าง 1 ล้าน - 3 ล้านบาท
( ) 3. ระหว่าง 3 ล้าน - 6 ล้านบาท ( ) 4. ระหว่าง 6 ล้าน - 10 ล้านบาท
( ) 5. ระหว่าง 10 ล้าน - 15 ล้านบาท ( ) 6. 15 ล้านบาทขึ้นไป

4. ขนาดที่ดิน — I 20

( ) 1. ต่ำกว่า 100 ตารางวา ( ) 2. 101-200 ตารางวา ( ) 3. 201 - 400 ตารางวา
( ) 4. ระหว่าง 1 ไร่ - 2 ไร่ ( ) 5. 2 ไร่ขึ้นไป ประมาณ.....ไร่

5. เรือนไทยที่ท่านซื้อ เป็นไทยในลักษณะไหน — I 21

( ) 1. เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิม ทั้งลักษณะรูปทรง วัสดุที่ใช้ และพื้นที่ใช้สอย
( ) 2. เรือนไทยแบบดั้งเดิม แต่บางส่วนใช้วัสดุสมัยใหม่ เช่น ชั้นล่างเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน, เสา+พื้นเป็นคอนกรีต ส่วนชั้นบนยังเป็นเรือนไม้อย่างของเดิม
( ) 3. บ้านที่ใช้วัสดุสมัยใหม่และพื้นที่ใช้สอยสมัยใหม่ แต่มีรูปทรงหลังคาไทยแบบของเดิม

สำหรับเจ้าหน้าที่

6. ลักษณะตัวบ้านและพื้นที่ใช้สอย

ประเภทของเรือน ( ) 1. เรือนเดี่ยว I 22

( ) 2. เรือนหมู่ จำนวน.....หลัง I 23

ห้องนอน จำนวน.....ห้อง I 24

( ) 1. นอนพื้น ( ) 2. นอนฟูก ( ) 3. นอนเตียง I 25

ห้องน้ำในบ้าน จำนวน.....ห้อง I 26

ห้องครัว ( ) 1. อยู่ในตัวบ้าน ( ) 2. แยกจากตัวบ้าน I 27

ที่จอดรถ ( ) 1. อยู่ติดกับตัวบ้าน ( ) 2. แยกจากตัวบ้าน I 28

ห้องรับแขก/พักผ่อน ( ) มี ( ) ไม่มี I 29

ห้องทำงาน ( ) มี ( ) ไม่มี I 30

ห้องพระ ( ) มี ( ) ไม่มี I 31

ห้องคนใช้ ( ) มี ( ) ไม่มี I 32

ห้องเก็บของ ( ) มี ( ) ไม่มี I 33

บันไดในบ้าน ( ) มี ( ) ไม่มี I 34

บันไดนอกบ้านไว้โชว์ ( ) มี ( ) ไม่มี I 35

ชานเรือน ( ) มี ( ) ไม่มี I 36

7. ถ้ามีการปรับใช้อุปกรณ์สมัยใหม่ เพื่อความเหมาะสมกับชีวิตในปัจจุบัน ท่านได้ปรับอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ห้องน้ำบนเรือนไม้และติดตั้งสุขภัณฑ์สมัยใหม่ ( ) 2. กั้นห้องชั้นใต้ถุน เพื่อใช้พื้นที่ชั้นล่าง I 37

( ) 3. เปลี่ยนพื้นชานเรือนเป็นคอนกรีตแทนไม้เพื่อกันน้ำรั่ว ( ) 4. เพิ่มขนาดประตู-หน้าต่าง เพื่อให้ได้แสงสว่างมากขึ้น I 39

( ) 5. ติดมุ้งลวด ( ) 6. ติดเหล็กดัด I 41

( ) 7. ติดเครื่องปรับอากาศ ( ) 8. ติดกระจกที่ประตู-หน้าต่าง I 43

( ) 9. ตีฝ้าเพดาน ใต้หลังคา ( ) 10. กรุผนังด้านในอีกชั้น I 45

( ) 11. เครื่องเรือน เครื่องใช้สมัยใหม่ ( ) 12. ติดตั้งอุปกรณ์กันขโมย I 47

( ) 13. ติดตั้งเสาอากาศโทรทัศน์ ( ) 14. ติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม I 49

( ) 15. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 51

8. จากรายการในข้อ 5 ข้อใดที่ท่านเห็นว่าลำบากในการนำมาปรับใช้กับเรือนไทยมากที่สุด (โปรดเลือกตอบไม่เกิน 3 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = ลำบากมากที่สุด)

อันดับ 1 .....

2 .....

3 .....

9. แบบของเรือนไทยที่ท่านซื้อไว้ ตรงกับความคาดหวังของท่านหรือไม่ I 52

( ) 1. ตรง

( ) 2. ไม่ตรง → ต่างจากที่ท่านคาดหวังอย่างไร

1. .....

2. .....

3. .....

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย

1. ในความเห็นของท่านคุณค่าของเรือนไทย อยู่ที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ความสวยงามของรูปทรงสัดส่วน ( ) 2. การจัดพื้นที่ใช้สอยดี I 53

( ) 3. ใช้วัสดุไม้ ( ) 4. เหมาะสมกับภูมิอากาศของไทย I 55

( ) 5. บรรยากาศที่สงบร่มเย็นเป็นธรรมชาติ ( ) 6. แสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย I 57

( ) 7. เป็นของเก่าที่มีค่ามากในปัจจุบัน ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 59

สำหรับเจ้าหน้าที่

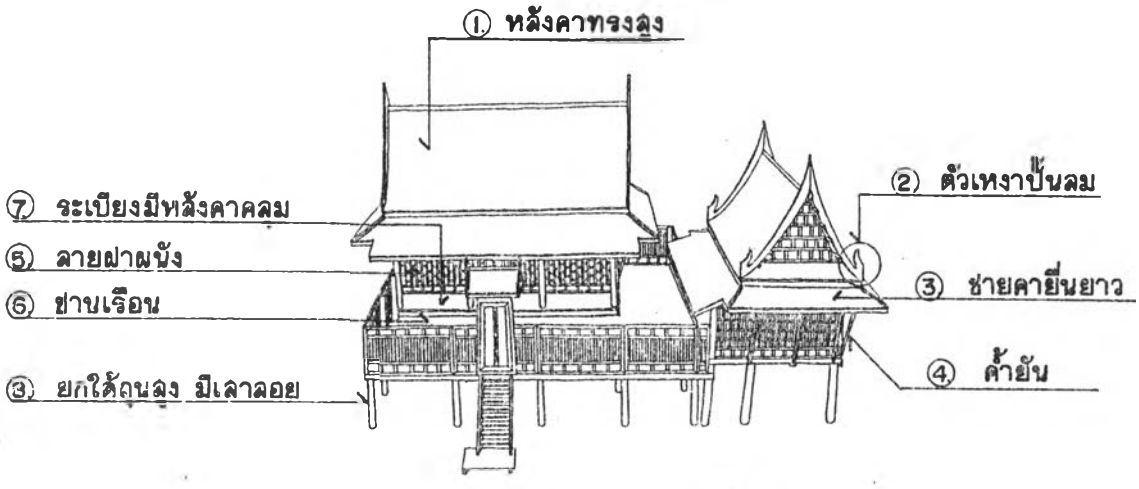

ID 2

2. จากลักษณะเด่นของเรือนไทยต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน การทำให้เกิดเอกลักษณ์ไทยควรแสดงออกตรงที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดดูรูปประกอบ)

( ) 1. หลังคาทรงสูง ( ) 2. ตัวเหงาปั้นลม I 61

( ) 3. ชายคายื่นยาว ( ) 4 ค้ำยัน I 63

( ) 5. ลายฝาผนัง (ฝาปะกน) ( ) 6. ขานเรือน I 65

( ) 7. ระเบียงมีหลังคาคลุม ( ) 8. ยกใต้ถุนสูงมีเสาลอย I 67

( ) 9. กันแดดกันฝนได้ดี ( ) 10. ความโปร่งโล่งลบาย I 69

( ) 11. ความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ ( ) 12. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 71

3. ปัจจุบันนี้คนไทยไม่นิยมสร้างเรือนไทยเพื่อการพักอาศัย ท่านคิดว่า**สาเหตุสำคัญ**เป็นเพราะอะไร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เรือนไทยแบบเดิมใช้ที่ดินมาก ปัจจุบันหาที่ยาก เพราะที่ดินราคาแพง I 73

( ) 2. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า ( ) 3. ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป เห็นว่าเรือนไทยพ้นยุคสมัย I 74

( ) 4. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก ( ) 5. ช่างฝีมือและวัสดุหายาก I 76

( ) 6. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นคุณค่าเรือนไทย ( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 78

4. ในอนาคต ท่านคิดว่าเรือนไทยจะได้รับความนิยมมากขึ้นหรือไม่

( ) 1. มากขึ้น เพราะ ( ) 2. น้อยลง เพราะ ( ) 3. ไม่แน่ใจ ขึ้นอยู่กับ I 80

↓ ↓ ↓

( ) 1. เหมาะสมกับสภาพ ภูมิอากาศของไทย	( ) 1. ราคาแพง	( ) 1. การประชาสัมพันธ์ I 81
( ) 2. กำลังตื่นตัวเรื่อง วัฒนธรรมไทย	( ) 2. ปัญหาเรื่องที่ดิน	( ) 2. กระแสความนิยมของคนไทย I 82
( ) 3. อื่นๆ.....	( ) 3. ปัญหาเรื่องวัสดุ+ช่าง	( ) 3. ฐานะทางการเงิน I 83
	( ) 4. ค่านิยมเปลี่ยนไป	( ) 4. การปลูกฝังค่านิยม I 84
	( ) 5. อื่นๆ.....	( ) 5. อื่นๆ..... I 85

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลของผู้ตอบ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง I 86

2. อายุ.....ปี I 87

3. เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

4. สถานภาพสมรส ( ) 1. โสด → ( ) 1. กำลังจะแต่งงาน I 88
( ) 2. ยังไม่คิดจะแต่งงาน

( ) 2. แต่งงาน → ( ) 1. ยังไม่มีบุตร I 89

( ) 3. หม้าย → ( ) 2. มีบุตร ชาย.....คน I 90

( ) 4. หย่า → หญิง.....คน I 91

( ) 3. แยกกันอยู่

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ..... ( ) 3. ต่างประเทศ โปรดระบุ..... I 92

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาตรี สาขา..... I 93

( ) 3. ปริญญาโท สาขา..... ( ) 4. ปริญญาเอก สาขา.....

7. อาชีพ

( ) 1. ค้าขาย ( ) 2. นักธุรกิจ ทางด้าน..... ( ) 3. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายวิทย์ I 94

( ) 4. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายสังคม ( ) 5. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) 6. พนักงานบริษัท

( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. สถานภาพการทำงาน

( ) 1. เจ้าของกิจการ → ( ) 1. ขนาดใหญ่ ( ) 2. ขนาดกลาง ( ) 3. ขนาดเล็ก I 95

( ) 2. ลูกจ้าง → ( ) 1. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ / ( ) 2. เอกชน → ( ) 1. ผู้บริหารระดับสูง / ( ) 2. ผู้บริหารระดับกลาง / ( ) 3. พนักงานระดับปฏิบัติการ I 96

( ) 3. ทำงานอิสระ I 97

( ) 4. อื่นๆ.....

9. รายได้ครัวเรือนต่อเดือน (รวมเฉพาะรายได้ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการจ่ายเงินดาวน์/เงินผ่อนเท่านั้น) I 98

( ) 1. น้อยกว่า 50,000 บาท ( ) 2. 50,001-100,000 บาท

( ) 3. 100,001-150,000 บาท ( ) 4. 150,001-200,000 บาท

( ) 5. 200,001-300,000 บาท ( ) 6. 300,001-400,000 บาท

( ) 7. 400,001-500,000 บาท ( ) 8. 500,000 บาทขึ้นไป

10. จำนวนคนในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบัน.....คน I 99

11. ในอดีตท่านเคยพักอาศัยในเรือนไทยหรือไม่

( ) 1. ไม่เคย ( ) 2. เคย → ( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด I 100

12. ก่อนที่จะย้ายมาอยู่เรือนไทย ที่อยู่อาศัยเดิมของท่านมีลักษณะอย่างไร

ทำเล → ( ) 1. กรุงเทพฯ เขต..... I 101

( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ.....

ลักษณะบ้าน →

( ) 1. บ้านเดี่ยว ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 102

( ) 2. บ้านแฝด ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 103

( ) 3. ทาวน์เฮ้าส์ ขนาดที่ดิน.....ตารางวา

( ) 4. อาคารชุด พื้นที่.....ตารางเมตร

( ) 5. อาคารพาณิชย์ ( ) 6. อพาร์ทเมนต์ ( ) 7. อื่นๆ.....

13. ท่านเคยพักอาศัยในต่างประเทศหรือไม่ (ไม่นับการไปเที่ยว) I 104

( ) 1. ไม่เคย

( ) 2. เคย.....ปี → ( ) 1. เกิดและเติบโตที่นั่น I 105

ประเทศ..... ( ) 2. เกิดที่เมืองไทยแต่ไปโตที่นั่น ไปเมื่ออายุ.....ปี

( ) 3. ไปเรียนต่อ

( ) 4. ไปทำงาน ( ) 5. อื่นๆ.....

4.2 วิถีการดำเนินชีวิต

14. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านเป็นเจ้าของ (ไม่นับของบริษัท)(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. วิทยุติดตามตัว ( ) 2. โทรศัพท์มือถือ I 106

( ) 3. แฟกซ์ (ที่บ้าน) ( ) 4. เครื่องถ่ายเอกสาร I 108

( ) 5. คอมพิวเตอร์ (ที่บ้าน) ( ) 6 เคเบิลทีวี I 110

( ) 7. จานรับสัญญาณดาวเทียม ( ) 8. บัตรเครดิต I 112

สำหรับเจ้าหน้าที่

( ) 9. สมาชิกสโมสร/ชมรม → ( ) 1. กีฬา ( ) 2. บันเทิง
( ) 10. รถยนต์.....คัน ( ) 3. เพื่อสุขภาพ ( ) 4. การกุศล/สังคม
( ) 11. อื่นๆ..... ( ) 5. อื่นๆ.....

I 114 I 116 I 117 ID 3

15. ในวันธรรมดา ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร

กิจกรรม	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ละครั้ง	เดือนละครั้ง	หลายๆเดือนต่อครั้ง	ไม่เคยทำ	
1. ไปศูนย์การค้า							I 118
2. ออกงานสังคม							I 119
3. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง							I 120
4. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์							I 121
5. เล่นกีฬา โปรดระบุ.....							I 122
6. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค							I 123
7. ทำงานพิเศษ/ติดต่องาน							I 124
8. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน							I 125
9. อื่นๆ.....							I 126

16. ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดพิเศษ ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร (โดยเฉลี่ย)

กิจกรรม	ทุกสัปดาห์	เกือบทุกสัปดาห์	เดือนละครั้ง	หลายๆเดือนต่อครั้ง	ไม่เคยทำ	
1. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน						I 127
2. ไปศูนย์การค้า						I 128
3. ทานอาหารนอกบ้านกับครอบครัว						I 129
4. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง						I 130
5. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์						I 131
6. เล่นกีฬา ระบุ.....						I 132
7. ไปพักผ่อนต่างจังหวัด						I 133
8. เข้าวัด/ทำกิจกรรมทางศาสนา						I 134
9. ทำงาน/ติดต่องาน						I 135
10. ออกงานสังคม						I 136
11. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค						I 137
12. อื่นๆ.....						I 138

17. ในขณะที่ท่านอยู่ที่บ้าน ส่วนใหญ่ท่านใช้เวลาในการทำกิจกรรมประเภทใด (โปรดเลือกไม่เกิน3 ข้อ ที่ท่านคิดว่าทำบ่อยที่สุด)

( ) 1. ดูโทรทัศน์/วิดีโอ ( ) 2. ฟังวิทยุ I 139
( ) 3. อ่านหนังสือ ( ) 4. นอน I 141
( ) 5. เล่นดนตรี ระบุ..... ( ) 6. ทำงานบ้าน I 143
( ) 7. ทำงานอดิเรก ระบุ..... ( ) 8. ละลางงานค้างจากที่ทำงาน I 145
( ) 9. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 147

18. ประเภทของดนตรีที่ท่านชอบที่สุด I 148

( ) 1. ไทยสากล ( ) 2. ไทยเดิม ( ) 3. ลูกทุ่ง
( ) 4. เพลงสากล ( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

19. ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่ท่านอ่านเป็นประจำ (บ่อยที่สุด) I 149

( ) 1. รายวัน ( ) 2. ธุรกิจ ( ) 3. การเมือง
( ) 4. กีฬา ( ) 5. อื่นๆ โปรด ระบุ..... ( ) 6. ไม่มี

สำหรับเจ้าหน้าที่

20. ประเภทของนิตยสารที่ท่านอ่านมากที่สุด

( ) 1. สุขภาพ ( ) 2. ศิลปวัฒนธรรม ( ) 3. สารคดี/วิชาการ

( ) 4. ธุรกิจ ( ) 5. บันเทิง ( ) 6. เทคโนโลยี

( ) 7. ธรรมะ ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

21. ในการดำเนินชีวิตของท่าน ท่านให้ความสำคัญในเรื่องใด (โปรดระบุไม่เกิน 5 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = สำคัญมากที่สุด และ 2,3,4,5 = สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ครอบครัวที่อบอุ่น ( ) 2. สุขภาพที่ดี

( ) 3. เงิน ( ) 4. บ้าน, รถยนต์

( ) 5. ชื่อเสียง เกียรติยศ ( ) 6. ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

( ) 7. การศึกษาสูง ( ) 8. ความสงบในชีวิต

( ) 9. เพื่อน ( ) 10. คู่ครอง

( ) 11. ญาติพี่น้อง ( ) 12. ศาสนา

( ) 13. สิ่งอำนวยความสะดวก ( ) 14. ความมีอิสระ

( ) 15. การแต่งกายที่ดี ( ) 16. อื่นๆ โปรดระบุ.....

I 150		
I 151		
I 153		
I 155		
I 157		
I 159		
I 161		
I 163		
I 165		

แบบสอบถาม

ID [ ][ ][ ] 1

lau.expect4.doc

กรุณากรอกข้อความและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตามความเห็นของท่าน

สำหรับเจ้าหน้าที่

	รหัส	สตมภ์

ตอนที่ 1 : การเลือกซื้อ

1. ท่านต้องการเป็นเจ้าของเรือนไทย เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เห็นคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้ ( ) 2. อยู่สบายกว่าบ้านแบบอื่น I 1 [ ][ ]

( ) 3. ดูภูมิฐาน บ่งบอกฐานะ ( ) 4. ชอบความแปลกไม่เหมือนใคร I 3 [ ][ ]

( ) 5. ประทับใจในความงดงาม ( ) 6. บ่งบอกรสนิยม I 5 [ ][ ]

( ) 7. ต้องการความสงบ ( ) 8 อื่นๆ โปรดระบุ..... I 7 [ ][ ]

2. ท่านซื้อเรือนไทยไว้เพื่อ I 9 [ ]

( ) 1. เป็นที่พักอาศัย ( ) 2. ให้เช่า ( ) 3. เป็นบ้านพักผ่อน ( ) 4. เก็งกำไร

( ) 5. ไว้รับรองแขก (ลูกค้าหรือเพื่อนฝูง) ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านได้รับทราบข้อมูลโครงการเรือนไทยจากแหล่งใด I 10 [ ]

( ) 1. วิทยุ/โทรทัศน์ ( ) 2. หนังสือพิมพ์

( ) 3. แผ่นพับโฆษณา ( ) 4. เพื่อนฝูง-ญาติ

( ) 5. นิตยสารทั่วไป ( ) 6. นิตยสารคู่มือเลือกซื้อบ้าน

( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการซื้อเรือนไทย I 11 [ ]

( ) 1. ตัดสินใจเอง ( ) 2. คู่ครอง ( ) 3. บิดามารดา

( ) 4. ญาติพี่น้อง ( ) 5. บุตร ( ) 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านให้ความสำคัญในประเด็นที่เกี่ยวกับเรือนไทยต่อไปนี้อย่างไร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญโดยที่ 1= สำคัญที่สุด และ 2,3,4,5= สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ราคา ( ) 2. รูปแบบของเรือนไทย I 12 [ ][ ]

( ) 3. ทำเล (เช่น ในเมือง/นอกเมือง) ( ) 4. ตำแหน่งที่ตั้ง (เช่น ริมน้ำ/ริมถนน) I 14 [ ][ ]

( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 16 [ ]

ตอนที่ 2 : ลักษณะเรือนไทยที่ท่านคาดหวัง

เรือนไทยในอุดมคติที่ **ท่านต้องการ** มีลักษณะอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

3. ระดับราคา I 19 [ ]

( ) 1. ต่ำกว่า 1 ล้านบาท ( ) 2. ระหว่าง 1 ล้าน - 3 ล้านบาท

( ) 3. ระหว่าง 3 ล้าน - 6 ล้านบาท ( ) 4. ระหว่าง 6 ล้าน - 10 ล้านบาท

( ) 5. ระหว่าง 10 ล้าน - 15 ล้านบาท ( ) 6. 15 ล้านบาทขึ้นไป

4. ขนาดที่ดิน I 20 [ ]

( ) 1. ต่ำกว่า 100 ตารางวา ( ) 2. 101-200 ตารางวา ( ) 3. 201 - 400 ตารางวา

( ) 4. ระหว่าง 1 ไร่ - 2 ไร่ ( ) 5. 2 ไร่ขึ้นไป ประมาณ.....ไร่

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. เรือนไทยแบบที่ท่านต้องการ มีความเป็นไทยในลักษณะไหน

( ) 1. เรือนไทยไม้แบบดั้งเดิมทั้งลักษณะรูปทรงวัสดุที่ใช้และพื้นที่ใช้สอย
( ) 2. เรือนไทยรูปแบบดั้งเดิม แต่บางส่วนใช้วัสดุ สมัยใหม่ เช่น ชั้นล่างเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนเสา+พื้นเป็นคอนกรีต ส่วนชั้นบนยังเป็นเรือนไม้อย่างของเดิม
( ) 3. บ้านที่ใช้วัสดุสมัยใหม่ และพื้นที่ใช้สอยสมัยใหม่ แต่มีรูปทรงหลังคาไทยแบบของเดิม

→ ถ้าตอบข้อนี้ให้ตอบคำถามต่อไปจนจบ

( ) 4. บ้านสมัยใหม่ทั้งหมดทั้งรูปแบบ+วัสดุ+พื้นที่ใช้สอยแต่มีลักษณะไทยทางคุณสมบัติ เช่นโปร่งโล่ง กันแดดกันฝนได้ดี โดยที่ไม่มีรูปโฉมของเก่าเช่น ตัวเหงาปั้นลม ฝาปะกนฯลฯ อยู่เลย

→ ข้ามไปตอบตอนที่ 3

I 21

6. พื้นที่ใช้สอยในบ้านที่ท่านต้องการ

ห้องนอน จำนวน.....ห้อง — I 22

( ) 1. นอนพื้น ( ) 2. นอนฟูก ( ) 3. นอนเตียง — I 24

ห้องน้ำในบ้าน จำนวน.....ห้อง — I 25

ห้องครัว	( ) 1. อยู่ในตัวบ้าน	( ) 2. แยกจากตัวบ้าน	I 26
ที่จอดรถ	( ) 1. อยู่ติดกับตัวบ้าน	( ) 2. แยกจากตัวบ้าน	I 27
ห้องรับแขก/พักผ่อน	( ) มี	( ) ไม่มี	I 28
ห้องทำงาน	( ) มี	( ) ไม่มี	I 29
ห้องพระ	( ) มี	( ) ไม่มี	I 30
ห้องคนใช้	( ) มี	( ) ไม่มี	I 31
ห้องเก็บของ	( ) มี	( ) ไม่มี	I 32
บันไดในบ้าน	( ) มี	( ) ไม่มี	I 33
บันไดนอกบ้านไว้ใช้	( ) มี	( ) ไม่มี	I 34
ชานเรือน	( ) มี	( ) ไม่มี	I 35

I 36

7. ถ้ามีการปรับใช้อุปกรณ์สมัยใหม่ เพื่อความเหมาะสมกับชีวิตในปัจจุบัน ท่านจะปรับอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ห้องน้ำบนเรือนไม้และติดตั้งสุขภัณฑ์สมัยใหม่	( ) 2. กั้นห้องชั้นใต้ถุน เพื่อใช้พื้นที่ชั้นล่าง	I 37
( ) 3. เปลี่ยนพื้นชานเรือนเป็นคอนกรีตแทนไม้เพื่อกันน้ำรั่ว	( ) 4. เพิ่มขนาดประตู-หน้าต่าง เพื่อให้ได้แสงสว่างมากขึ้น	I 39
( ) 5. ติดมุ้งลวด	( ) 6. ติดเหล็กดัด	I 41
( ) 7. ติดเครื่องปรับอากาศ	( ) 8. ติดกระจกที่ประตู-หน้าต่าง	I 43
( ) 9. ตีฝ้าเพดาน ใต้หลังคา	( ) 10. กรุผนังด้านในอีกชั้น	I 45
( ) 11. เครื่องเรือน เครื่องใช้สมัยใหม่	( ) 12. ติดตั้งอุปกรณ์กันขโมย	I 47
( ) 13. ติดตั้งเสาอากาศโทรทัศน์	( ) 14. ติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียม	I 49
( ) 15. อื่นๆ โปรดระบุ.....		I 51

8. จากรายการในข้อ 5 ข้อใดที่ท่านเห็นว่าลำบากในการนำมาปรับใช้กับเรือนไทยมากที่สุด (โปรดเลือกตอบไม่เกิน 3 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = ลำบากมากที่สุด)

อันดับ 1 .....

2 .....

3 .....

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรือนไทย

1. ในความเห็นของท่านคุณค่าของเรือนไทย อยู่ที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ความสวยงามของรูปทรงสัดส่วน	( ) 2. การจัดพื้นที่ใช้สอยดี	I 53
( ) 3. ใช้วัสดุไม้	( ) 4. เหมาะสมกับภูมิอากาศของไทย	I 55
( ) 5. บรรยากาศที่สงบร่มเย็นเป็นธรรมชาติ	( ) 6. แสดงเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย	I 57
( ) 7. เป็นของเก่าที่มีค่ามากในปัจจุบัน	( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....	I 59

สำหรับเจ้าหน้าที่

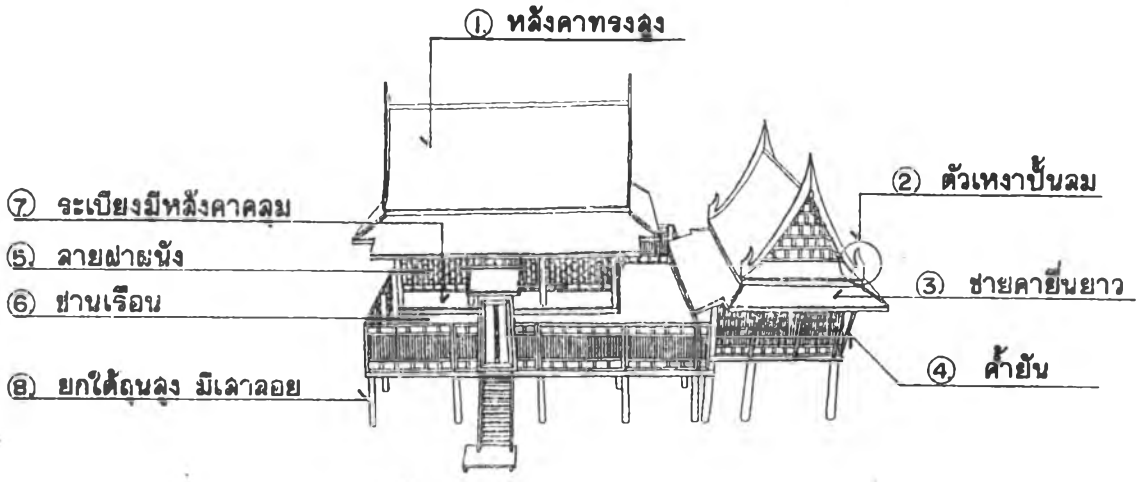

ID 2

2. จากลักษณะเด่นของเรือนไทยต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นของท่าน การทำให้เกิดเอกลักษณ์ไทยควรแสดงออกตรงที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดดูรูปประกอบ)

( ) 1. หลังคาทรงสูง	( ) 2. ตัวเหงาปั้นลม	I 61
( ) 3. ชายคายื่นยาว	( ) 4. ค้ำยัน	I 63
( ) 5. ลายฝาผนัง (ฝาปะกน)	( ) 6. ฮานเรือน	I 65
( ) 7. ระเบียงมีหลังคาคลุม	( ) 8. ยกใต้ถุนสูงมีเสาลอย	I 67
( ) 9. กันแดดกันฝนได้ดี	( ) 10. ความโปร่งโล่งสบาย	I 69
( ) 11. ความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ	( ) 12. อื่นๆ โปรดระบุ.....	I 71

3. ปัจจุบันนี้คนไทยไม่นิยมสร้างเรือนไทยเพื่อการพักอาศัย ท่านคิดว่าสาเหตุสำคัญเป็นเพราะอะไร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เรือนไทยแบบเดิมใช้ที่ดินมาก ปัจจุบันหาที่ยาก เพราะที่ดินราคาแพง		I 73
( ) 2. นิยมความสะดวกสบายอย่างตะวันตกมากกว่า	( ) 3. ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป เห็นว่าเรือนไทยพ้นยุคสมัย	I 74
( ) 4. ราคาค่าก่อสร้างแพงมาก	( ) 5. ช่างฝีมือและวัสดุหายาก	I 76
( ) 6. ขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนเห็นคุณค่าเรือนไทย	( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....	I 78

4. ในอนาคต ท่านคิดว่าเรือนไทยจะได้รับความนิยมมากขึ้นหรือไม่

( ) 1. มากขึ้น เพราะ	( ) 2. น้อยลง เพราะ	( ) 3. ไม่แน่ใจ ขึ้นอยู่กับ	
( ) 1. เหมาะสมกับสภาพ ภูมิอากาศของไทย	( ) 1. ราคาแพง	( ) 1. การประชาสัมพันธ์	I 80
( ) 2. กำลังตื่นตัวเรื่อง วัฒนธรรมไทย	( ) 2. ปัญหาเรื่องที่ดิน	( ) 2. กระแสความนิยมของคนไทย	I 81
( ) 3. อื่นๆ.....	( ) 3. ปัญหาเรื่องวัสดุ+ช่าง	( ) 3. ฐานะทางการเงิน	I 82
	( ) 4. ค่านิยมเปลี่ยนไป	( ) 4. การปลูกฝังค่านิยม	I 83
	( ) 5. อื่นๆ.....	( ) 5. อื่นๆ.....	I 84
			I 85

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลของผู้ตอบ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง I 86

2. อายุ.....ปี I 87

3. เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

4. สถานภาพสมรส

( ) 1. โสด →	( ) 1. กำลังจะแต่งงาน	I 88
	( ) 2. ยังไม่คิดจะแต่งงาน	
( ) 2. แต่งงาน →	( ) 1. ยังไม่มีบุตร	I 89
( ) 3. หม้าย →	( ) 2. มีบุตร ชาย.....คน	I 90
( ) 4. หย่า →	หญิง.....คน	I 91
	( ) 3. แยกกันอยู่	

สำหรับเจ้าหน้าที่

5. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ..... ( ) 3. ต่างประเทศ โปรดระบุ..... I 92 ☐

6. ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาตรี สาขา..... I 93 ☐

( ) 3. ปริญญาโท สาขา..... ( ) 4. ปริญญาเอก สาขา.....

7. อาชีพ I 94 ☐

( ) 1. ค้าขาย ( ) 2. นักธุรกิจ ทางด้าน..... ( ) 3. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายวิทย์

( ) 4. ผู้ปฏิบัติวิชาชีพลายสังคม ( ) 5. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) 6. พนักงานบริษัท

( ) 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. สถานภาพการทำงาน I 95 ☐

( ) 1. เจ้าของกิจการ → ( ) 1. ขนาดใหญ่ ( ) 2. ขนาดกลาง ( ) 3. ขนาดเล็ก

( ) 2. ลูกจ้าง → ( ) 1. ราชการ/รัฐวิสาหกิจ / ( ) 2. เอกชน → ( ) 1. ผู้บริหารระดับสูง / ( ) 2. ผู้บริหารระดับกลาง / ( ) 3. พนักงานระดับปฏิบัติการ I 96 ☐ I 97 ☐

( ) 3. ทำงานอิสระ

( ) 4. อื่นๆ.....

9. รายได้ครัวเรือนต่อเดือน (รวมเฉพาะรายได้ของผู้ที่มีส่วนร่วมในการจ่ายเงินดาวน์/เงินผ่อนเท่านั้น) I 98 ☐

( ) 1. น้อยกว่า 50,000 บาท ( ) 2. 50,001-100,000 บาท

( ) 3. 100,001-150,000 บาท ( ) 4. 150,001-200,000 บาท

( ) 5. 200,001-300,000 บาท ( ) 6. 300,001-400,000 บาท

( ) 7. 400,001-500,000 บาท ( ) 8. 500,000 บาทขึ้นไป

10. จำนวนคนในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ด้วยกันในปัจจุบัน.....คน I 99 ☐☐

11. ในอดีตท่านเคยพักอาศัยในเรือนไทยหรือไม่

( ) 1. ไม่เคย ( ) 2. เคย → ( ) 1. กรุงเทพฯ ( ) 2. ต่างจังหวัด I 100 ☐

12. ก่อนที่จะย้ายมาอยู่เรือนไทย ที่อยู่อาศัยเดิมของท่านมีลักษณะอย่างไร

ทำเล → ( ) 1. กรุงเทพฯ เขต.....

( ) 2. ต่างจังหวัด โปรดระบุ..... I 101 ☐☐☐

ลักษณะบ้าน →

( ) 1. บ้านเดี่ยว ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 102 ☐

( ) 2. บ้านแฝด ขนาดที่ดิน.....ตารางวา I 103 ☐☐☐

( ) 3. ทาวน์เฮ้าส์ ขนาดที่ดิน.....ตารางวา

( ) 4. อาคารชุด พื้นที่.....ตารางเมตร

( ) 5. อาคารพาณิชย์ ( ) 6. อพาร์ทเมนต์ ( ) 7. อื่นๆ.....

13. ท่านเคยพักอาศัยในต่างประเทศหรือไม่ (ไม่นับการไปเที่ยว) I 104 ☐☐

( ) 1. ไม่เคย

( ) 2. เคย.....ปี → ( ) 1. เกิดและเติบโตที่นั่น / ( ) 2. เกิดที่เมืองไทยแต่ไปโตที่นั่น ไปเมื่ออายุ.....ปี / ( ) 3. ไปเรียนต่อ / ( ) 4. ไปทำงาน ( ) 5. อื่นๆ..... I 105 ☐

ประเทศ.....

4.2 วิถีการดำเนินชีวิต

14. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านเป็นเจ้าของ (ไม่นับของบริษัท)(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. วิทยุติดตามตัว ( ) 2. โทรศัพท์มือถือ I 106 ☐☐

( ) 3. แฟกซ์ (ที่บ้าน) ( ) 4. เครื่องถ่ายเอกสาร I 108 ☐☐

( ) 5. คอมพิวเตอร์ (ที่บ้าน) ( ) 6. เคเบิลทีวี I 110 ☐☐

( ) 7. จานรับสัญญาณดาวเทียม ( ) 8. บัตรเครดิต I 112 ☐☐

สำหรับเจ้าหน้าที่

( ) 9. สมาชิกสโมสร/ชมรม → ( ) 1. กีฬา ( ) 2. บันเทิง
( ) 10. รถยนต์.....คัน ( ) 3. เพื่อสุขภาพ ( ) 4. การกุศล/สังคม
( ) 11. อื่นๆ..... ( ) 5. อื่นๆ.....

15. ในวันธรรมดา ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร

กิจกรรม	ทุกวัน	สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ละ ครั้ง	เดือนละ ครั้ง	หลายๆเดือน ต่อครั้ง	ไม่เคยทำ
1. ไปศูนย์การค้า						
2. ออกงานสังคม						
3. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง						
4. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์						
5. เล่นกีฬา โปรดระบุ.....						
6. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค						
7. ทำงานพิเศษ/ติดต่องาน						
8. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน						
9. อื่นๆ.....						

16. ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดพิเศษ ท่านทำกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงไร (โดยเฉลี่ย)

กิจกรรม	ทุกสัปดาห์	เกือบทุกสัปดาห์	เดือนละครั้ง	หลายๆเดือนต่อครั้ง	ไม่เคยทำ
1. พักผ่อนอยู่ที่บ้าน					
2. ไปศูนย์การค้า					
3. ทานอาหารนอกบ้านกับครอบครัว					
4. นัดพบปะกับเพื่อนฝูง					
5. ไปชมภาพยนต์ที่โรงภาพยนต์					
6. เล่นกีฬา ระบุ.....					
7. ไปพักผ่อนต่างจังหวัด					
8. เข้าวัด/ทำกิจกรรมทางศาสนา					
9. ทำงาน/ติดต่องาน					
10. ออกงานสังคม					
11. เที่ยวผับ/ดิสโก้เธค					
12. อื่นๆ.....					

17. ในขณะที่ท่านอยู่ที่บ้าน ส่วนใหญ่ท่านใช้เวลาในการทำกิจกรรมประเภทใด (โปรดเลือกไม่เกิน3 ข้อ ที่ท่านคิดว่าทำบ่อยที่สุด)

( ) 1. ดูโทรทัศน์/วีดีโอ ( ) 2. ฟังวิทยุ
( ) 3. อ่านหนังสือ ( ) 4. นอน
( ) 5. เล่นดนตรี ระบุ..... ( ) 6. ทำงานบ้าน
( ) 7. ทำงานอดิเรก ระบุ..... ( ) 8. สะสางงานค้างจากที่ทำงาน
( ) 9. อื่นๆ โปรดระบุ.....

18. ประเภทของดนตรีที่ท่านชอบที่สุด

( ) 1. ไทยสากล ( ) 2. ไทยเดิม ( ) 3. ลูกทุ่ง
( ) 4. เพลงสากล ( ) 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

19. ประเภทของหนังสือพิมพ์ที่ท่านอ่านเป็นประจำ (บ่อยที่สุด)

( ) 1. รายวัน ( ) 2. ธุรกิจ ( ) 3. การเมือง
( ) 4 กีฬา ( ) 5. อื่นๆ โปรด ระบุ..... ( ) 6. ไม่มี

I 114		
I 116		
I 117		
ID		
	3	
I 118		
I 119		
I 120		
I 121		
I 122		
I 123		
I 124		
I 125		
I 126		
I 127		
I 128		
I 129		
I 130		
I 131		
I 132		
I 133		
I 134		
I 135		
I 136		
I 137		
I 138		
I 139		
I 141		
I 143		
I 145		
I 147		
I 148		
I 149		

สำหรับเจ้าหน้าที่

20. ประเภทของนิตยสารที่ท่านอ่านมากที่สุด

( ) 1. สุขภาพ ( ) 2. ศิลปวัฒนธรรม ( ) 3. สารคดี/วิชาการ

( ) 4. ธุรกิจ ( ) 5. บันเทิง ( ) 6. เทคโนโลยี

( ) 7. ธรรมะ ( ) 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

I 150 [ ]

21. ในการดำเนินชีวิตของท่าน ท่านให้ความสำคัญในเรื่องใด (โปรดระบุไม่เกิน 5 ข้อ และเรียงลำดับความสำคัญ โดยที่ 1 = สำคัญมากที่สุด และ 2,3,4,5 = สำคัญรองลงมาตามลำดับ)

( ) 1. ครอบครัวที่อบอุ่น ( ) 2. สุขภาพที่ดี I 151 [ ][ ]

( ) 3. เงิน ( ) 4. บ้าน, รถยนต์ I 153 [ ][ ]

( ) 5. ชื่อเสียง เกียรติยศ ( ) 6. ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน I 155 [ ][ ]

( ) 7. การศึกษาสูง ( ) 8. ความสงบในชีวิต I 157 [ ][ ]

( ) 9. เพื่อน ( ) 10. คู่ครอง I 159 [ ][ ]

( ) 11. ญาติพี่น้อง ( ) 12. ศาสนา I 161 [ ][ ]

( ) 13. สิ่งอำนวยความสะดวก ( ) 14. ความมีอิสระ I 163 [ ][ ]

( ) 15. การแต่งกายที่ดี ( ) 16. อื่นๆ โปรดระบุ..... I 165 [ ][ ]

ภาคผนวก ง

ที่อยู่ของผู้ฝากส่ง

คุณ รำไพพิณ ลุจิรัตนวิมล

265 ถ.จักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์

กรุงเทพฯ 10100

โทร. 221-7974

กรุณาส่ง

ไม่ถึงผู้รับโปรดส่งคืน

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- ☐ 1 จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- ☐ 2 ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- ☐ 3 ไม่ยอมรับ
- ☐ 4 ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- ☐ 5 ไม่มารับภายในกำหนด
- ☐ 6 เลิกกิจการ
- ☐ 7 ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ☐ 8 อื่นๆ

ลงชื่อ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การผลิตซ้ำ หรือการเผยแพร่ในรูปแบบอื่นใด

ที่อยู่ของผู้ฝากส่ง

_____

_____

_____

_____

□□□□□

กรุณาส่ง

คุณรำไพพิณ สุจิรัตนวิมล

265 ถ.จักรวรรดิ

เขตสัมพันธวงศ์

กรุงเทพ ฯ 10100

ผลงานนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ห้ามนำไปใช้ในการค้า

แสดงตัวอย่างจดหมายตอบขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับมา (ด้านนอก)

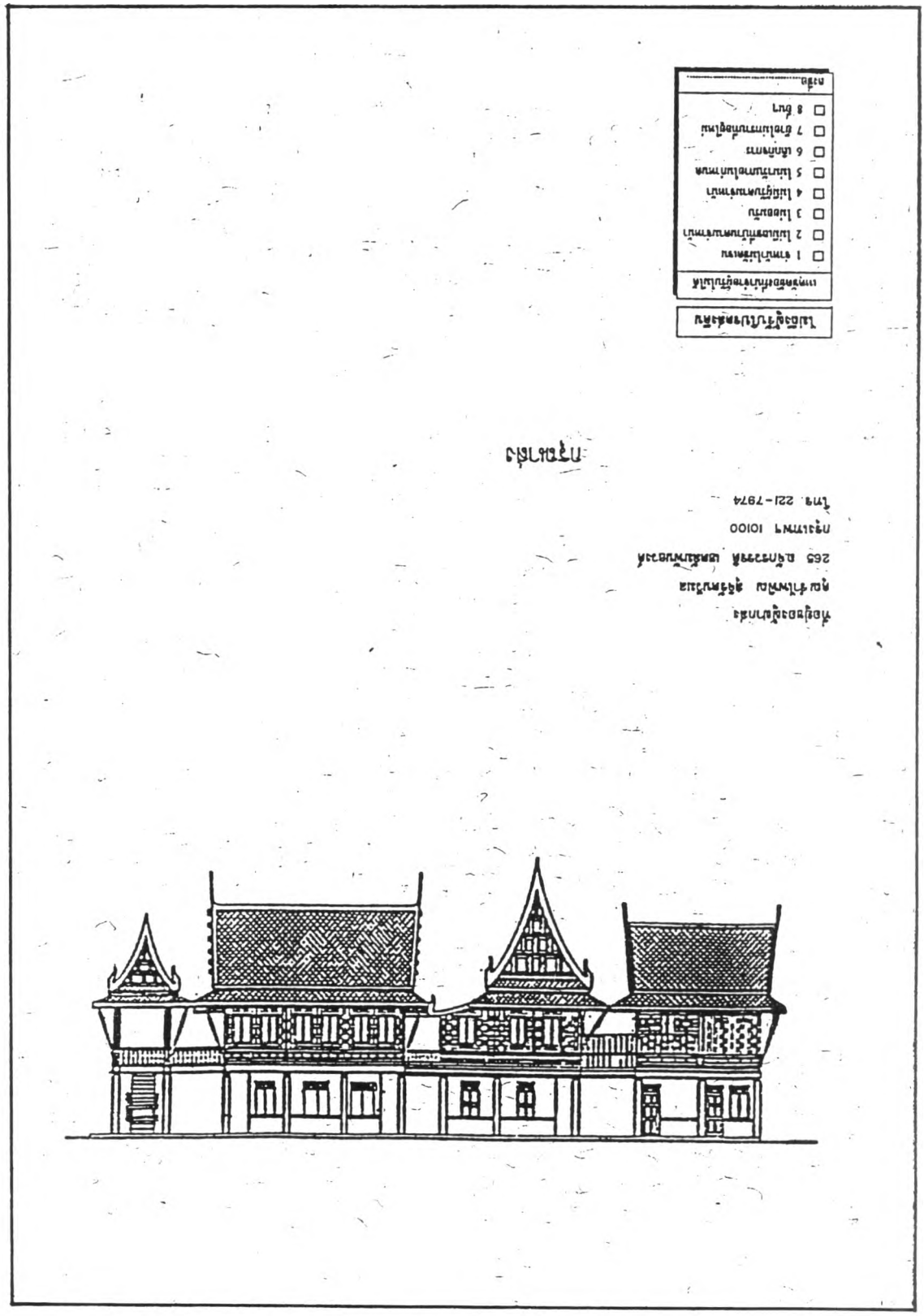

แสดงตัวอย่างเนื้อความของจดหมายตอบขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับมา (ด้านใน)

ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน.....ที่นับถือ

กราบขอบคุณ	ที่ตอบ	แบบสอบถาม
ทุกถ้อยความ	ตามจริง	ทุกสิ่งสรรค์
เพื่อประโยชน์	การศึกษา	ค่าอนันต์
ได้ช่วยกัน	พัฒนา	ช่วยชาติไทย
ขอให้ท่าน	โชคดี	มีเงินใช้
คิดอะไร	ก็ให้สม	อารมณ์หมาย
นิราศโรค	โศกสันต์	อันตราย
สุขสบาย	ทั้งครอบครัว	ชั่วนิรันดร์

ขอแสดงความนับถือ

(รำไพพิณ อุจิรัตนวิมล)

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์

นักวิชาการทางด้านสถาปัตยกรรม

1. ศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินทร์
   อดีตคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ศาสตราจารย์ พลเรือตรี สมภพ ภิรมย์
   คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
   ศิลปินแห่งชาติ-ราชบัณฑิต

3. รองศาสตราจารย์ มรว. หญิง แน่งน้อย ศักดิ์ศรี
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโร
   ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สุวรรณคีรี
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. รองศาสตราจารย์ ผุสดี ทิพทัส
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. รองศาสตราจารย์ มรว. ชาญวุฒิ วรวรรณ
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิต จุลาสัย
   ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฉันทวิลาสวงศ์
    ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร บุญญาธิการ
    ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. อาจารย์ ธนิต จินดาวณิค

ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13. รองศาสตราจารย์ เสนอ นิลเดช

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

14. รองศาสตราจารย์ ฤทัย ใจจงรัก

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

15. รองศาสตราจารย์ อนุวิทย์ เจริญศุภกุล

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

16. ศาสตราจารย์ อรศิริ ปาณินทร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

17. รองศาสตราจารย์ ดร. ดรึงใจ บูรณสมภพ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

18. อาจารย์ วนิดา พึ่งสุนทร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีระ อินพันทัง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

20. อาจารย์ สมคิด จิรทัศนกุล

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สน ศรีมาตรัง

ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

22. อาจารย์ ลิขิต ศิริโชติ

ภาควิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

<u>ผู้ประกอบการเกี่ยวกับบ้านทรงไทย</u>

23. คุณไพรัช พงษ์พานิชอักษร

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ขวัญนครไทย จำกัด

24. คุณปิยะ เจริญจรัสกุล

กรรมการผู้จัดการ บริษัท บ้านทรงไทย จำกัด

25. คุณธานินทร์ เลิศนครินทร์

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดีไซน์เพลส จำกัด

26. คุณสมพงษ์ สงค์ประเสริฐ

กรรมการผู้จัดการ บริษัท บ้านชนบท จำกัด

27. คุณสำรวย สุขรวยเจริญ

ผู้จัดการ และเจ้าของ บริษัท ส. รวยเจริญ จำกัด

ภาพประกอบจากสถานที่จริง

1. บ้านคุณมาสสุภา ปิยะรัตนาชัย
2. บ้านทรงไทยของประชาชนในย่านพหลโยธิน และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. บ้านตัวอย่างของโครงการบ้านสวนเรือนไทย จังหวัดนครปฐม
4. บ้านตัวอย่างของโครงการบ้านไทยวิลเลจ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. บ้านทรงไทยในโครงการ บ้านไทยบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
6. โรงงานผลิตเรือนไทยของบริษัท ส. รวยเจริญ อำเภอป่าโมกข์ จังหวัดอ่างทอง

ภาพประกอบจากแหล่งอื่น

1. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, กอบกุล อินทรวิจิตร, สันติ ฉันทวิลาสวงศ์ และ วีระ อินพันทัง. พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบขององานสถาปัตยกรรม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินติ้งกรุ๊ป, 2536.

2. "บ้านกรองใจ". อาษา ปีที่ 12 (เมษายน 2529) : 53.

3. รัตยา เครือวัลย์. "บ้านภานุวัฒน์ เรือนไทยทรงพระ". ARCH & IDEA ปีที่ 1 (เมษายน 2537) : 20-35.

4. สมุดภาพ ของคุณวิทยากร ธำรงค์วินิจฉัย

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวรำไพพิณ สุจิรัตนวิมล เกิดเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2503 ที่จังหวัดกรุงเทพ - มหานคร สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาวิชาสถาปัตยกรรม เมื่อปีการศึกษา 2526 หลังจากสำเร็จการศึกษา ได้เข้าทำงานเป็นสถาปนิกในบริษัท ทีค จำกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จนถึง พ.ศ. 2534 ต่อมาได้เข้าทำงานที่บริษัทสถาปนิก NFA จำกัด จนถึงปี พ.ศ. 2535 ต่อจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2535 จนถึงปัจจุบัน